

Sodelavci! Na volitvah 28. marca bomo glasovali za nadaljnje utrjevanje oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, za neposredno uresničevanje svojih neposrednih interesov.

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZPSŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 22. MARCA 1974

ŠTEVILKA: 11. LETO: XVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajst dnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, ZPSŽ Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: CP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

Razgovor s kandidati za delegacije TOZD in OSS

Danes se bo dvanajst šolskih ekip pomerilo v znanju o Železarni in železarstvu

Danes, 22. marca, ob 16. uri se bodo že četrto leto zapored v gledališki dvorani na Jesenicah srečale tri članske ekipe vseh dvanajstih osnovnih šol radovljiske in jeseniške občine na javnem tekmovanju iz znanja o jeseniški železarni in železarstvu. Lahko bi rekli, da ta srečanja, ki postajajo že tradicionalna in ki zajemajo tudi redne letne ekskurzije v Železarno in druge stike in oblike sodelovanja, vsako leto bolj krepijo vezi med osnovnimi šolami obeh občin in našo železarno. Le-ta namreč s svojo načrtno preusmeritvijo na predelovalno industrijo, postaja vedno bolj zanimiva tudi za učence, ki zaključujejo obvezno šolanje in se odločajo za svoj bodoči poklic.

Na današnjem srečanju bodo podelili poleg nagrad trem najboljšim ekipam v tekmovanju, tudi nagrade za najboljše tehnične, likovne in pismene izdelke na temo Železarna in železarstvo, ki so jih poslali na podlagi natečaja učenci sedmih in osmih razredov osnovnih šol. Posebna spominska darila pa bodo prejeli tudi vse šole, iz katerih sodelujejo ekipe in pedagogi — mentorji, ki so pomagali učencem v pripravi na tekmovanje.

Na letošnjem tekmovanju sodeluje tudi harmonikarski zbor glasbene šole iz Radovljice, kot novost pa letos uvažajo tudi udeležbo gledalcev v posebnem spretnostnem tekmovanju.

Izvod Železarja v lanskem letu 1,96 dinarjev

V lanskem letu je izšlo 50 števk glasila delovnega kolektiva Železarne ŽELEZAR, od tega zaradi praznikov med tednom dve dvojni številki ali vseh 52 planiranih števk v povprečnem obsegu 20 strani starega formata. V zadnjem tromesečju je glasilo zaradi nove tehnologije v tiskarstvu začelo izhajati v večjem formatu in v mnogo kvalitetnejši izvedbi pri povprečnem obsegu 13 strani. Pri starem formatu je bilo za eno stran glasila potrebno 4,5 razprto tipkare strani gradiva, medtem ko stran novega formata zahteva devet razprto tipkanih strani gradiva. Od 4.670 planiranih strani rokopa oziroma gradiva, je bilo v lanskem letu v Železarju objavljenega 5.950 strani ali povprečno na številko 95 strani gradiva. Novi format pa povprečno za eno številko zahteva 117 razprto tipkanih strani gradiva. Statistični prikaz zadnjih osmih let nam pokaže, da je poprečje naraščalo od 12 na lani doseženih 20 strani obsega, pri čemer velja poudariti, da pri isti zasedbi uredništva in ob skrajšanem delovnem tednu.

Tak razvoj tovarniškega glasila je narekoval izreden razvoj samoupravljanja v Železarni, od delav-

V četrtek, 28. marca, bomo v temeljnih organizacijah združenega dela in OSS volili delegacije za zbor združenega dela skupščine občine Jesenice. V Železarni bomo volili enajstčlansko delegacijo v TOZD Talilnice, TOZD Valjarne, TOZD Hladna predelava, petnajstčlansko delegacijo TOZD VET ter enajstčlansko delegacijo organizacija Skupne službe, ki bodo imele v navedenem zboru 22 delegatskih mest. V okviru razgibane predvolilne dejavnosti smo postavili nekaj vprašanj kandidatom za delegate iz posameznih temeljnih organizacij združenega dela in organizacije Skupnih služb. Na postavljena vprašanja so nam kandidati takole odgovarjali:

TOZD Talilnice

Božo Pančur, 42 let, je metalurški tehnik, dela pa na delovnem mestu varnostnega inženirja v TOZD Talilnice. Letos teče dvaindvajseto leto, kar je v Železarni.

Takoj sem bil pripravljen sprejeti to dolžnost, saj bo delegacija imela določen vpliv na izvajanje politike v občini in se bo dalo kaj izboljšati za delavce v talilnicah, ki delajo, po mojem mnenju, v najslabših delovnih pogojih v celotni Železarni.

Zavedam se svoje odgovornosti, da je treba vedeti za mnenje kolektiva in to mnenje zastopati, čeprav bi sam mislil drugače.

Menim, da je delegatski sistem zelo dober sistem, uspel pa bo, če se bodo delegati zavedali svoje odgovornosti v njem, če pa bodo skušali uveljavljati svojo voljo, se bo ta sistem izjalovil. Dober je tudi zato, ker bodo o sredstvih res lahko odločali tisti, ki jih ustvarjajo s svojim delom.

V občini bi bilo treba urediti vprašanja pitne vode, cest, vrtcev, dnevnega varstva otrok v šolah in seveda stanovanjsko vprašanje. Boli

me to, da govorimo o tako imenovanih delavskih stanovanjih. Kdo drug pa je še v Jugoslaviji kot delavci in za koga smo jih potem gradili doslej.

V Železarni pa bi bilo treba izboljšati težke fizične pogoje dela z uvajanjem mehanizacije, poskrbeti za higiensko-sanitarne prostore delavcev, v TOZD Talilnice pa najti možnost, da bi bil zrak nad Jesenicami (Nadaljevanje na 2. strani)

Socialno zavarovanje po novih ustavnih določilih

Kadar govorimo o zadevah s področja zdravstvenega zavarovanja, pokojninske invalidskega zavarovanja, ko urejamo pokojninsko ali zavarovalno dobo, ko urejamo pokojnino in ko urejamo otroške dodatke, se vedno sklicujemo na socialno zavarovanje. Tudi kadar se jezimo na katerokoli obliko zavarovanja, navadno rečemo »oh to socialno zavarovanje«.

Kakšno in čigavo je oziroma bo socialno zavarovanje po novi ustavni ureditvi?

Z dopolnili k zvezni ustavi in z ustavnimi dopolnili k republiškim ustavam v letu 1971 prvič v naši (Nadaljevanje na 4. strani)

Sodelavci na plavžu dosegli največjo dnevno proizvodnjo

Plavžarji so v soboto, 16. marca, proizvedli 516 ton grodlja, kar pomeni do sedaj doseženo največjo dnevno proizvodnjo. S tem so izboljšali dosedanj rezultat 514 ton, ki so ga dosegli 26. 5. 1973.

Pohvalno je tudi, da se proizvodnja grodlja pred doseženim rekordom in po njem giblje blizu 500 ton dnevno. Vsi pokazatelji tudi kažejo, da bo v tem mesecu dosežena največja poprečna dnevna in mesečna proizvodnja ob najnižji porabi koksa na ton grodlja.

Sodelavcem — plavžarjem naše čestitke z željo, da bi doseženi nivo zadržali tudi v bodoče.

Slovenske železarne v februarju pod planom

Iz podatkov, ki jih redno vsak mesec posredujejo skupne službe Slovenskih železarn za objavo v Železarju lahko razberemo, da niti železarji, niti predelovalci združeni v Slovenske železarne, v februarju niso izpolnili svojih planskih obveznosti, čeprav so posamezni rezultati boljši od januarskih.

Železarni Jesenice in Štore sta v februarju proizvedli 15.731 ton surovega železa ali 161 ton več kot v januarju, kljub temu pa sta zaostali za tri odstotke za mesečnim načrtom.

Mesečni načrt proizvodnje surovega jekla so vse tri železarne uresničile s 94 odstotki, pri čemer je železarna Štore zaostala za planom 36, železarna Jesenice pa sedem odstotkov, medtem, ko so železarji na Ravnah za 12 odstotkov presegli mesečne obveznosti.

Tudi skupna blagovna proizvodnja vseh treh železarn je štiri odstotke pod načrtovano, čeprav je boljša kot v januarju in na nivoju mesečnega poprečja doseženega v lanskem letu. Skupna blagovna proizvodnja vseh treh železarn v februarju znaša 53.482 ton.

Predelovalci združeni v Slovenskih železarnah — Veriga Lesce, Plamen Kropa, Tovil Ljubljana in Žična Celje — so v februarju dosegli skupaj 2.787 ton blagovne proizvodnje ali 89 odstotkov načrtovane količine. Žična Celje zaostaja za planom za 23 odstotkov, Tovil Ljubljana za 18, Veriga Lesce za tri in Plamen Kropa za en odstotek.

Skupaj so Slovenske železarne, železarji in predelovalci v februarju dosegli 56.269 ton blagovne proizvodnje ali 95 odstotkov načrtovane.

Zelo ugodni rezultati so bili tako v februarju kot v obeh mesecih skupaj v izvozu, in sicer po količini in vrednosti. Za načrtom zaostajamo trenutno na Jesenicah, v Tovilu Ljubljana in Žični Celje, kar pa pokrivajo zelo ugodni rezultati v ostalih organizacijah. Tudi pri eksterni realizaciji je bil mesec februar dosti uspešen.

Kljub temu, da je februar najkrajši mesec vletu, nam zbirni rezultati pokažejo, da so delovni rezultati v primerjavi z januarjem precej boljši. Primerjava z istim obdobjem lanskega leta nam odkrije, da so letošnji rezultati pri železarnah nekoliko slabši, pri predelovalcih pa boljši.

Podrobne rezultate in primerjave ter problematiko, ki je spremljala Slovenske železarne, lahko preberete na tretji strani.

Svet ZK pozitivno ocenil priprave na volitve

V torek, dne 19. marca je sekretar sveta Zveze komunistov železarne Jesenice Ivo Ščavničar sklical četrto redno sejo sveta in predložil v obravnavo analizo priprav na volitve, osnutek ocene rezultatov združenega podjetja Slovenske železarne in osnutek meril za izbiro kandidatov za individualne poslovodne organe in vodilna mesta v Slovenskih železarnah. Seji so ob zelo dobri udeležbi članov sveta, prisostvovali tudi sekretar občinske konference ZK Ludvik Kejžar, glavni direktor Železarne mag. dipl. inž. Peter Kunc in direktor kadrovskega sektorja dipl. politolog Tomaž Ertl.

Uvodna poročila o pripravah na volitve v Železarni je imel predsednik koordinacijskega odbora za pripravo

in izvedbo volitev v Železarni Zvone Labura. Potem, ko je označil vsebinski pomen delegatskega sistema in delegatskih razmerij, je navedel nekaj konkretnih podatkov v zvezi s pripravo na volitve. Po tem, ko so bili v mesecu januarju v vseh temeljnih organizacijah združenega dela, v organizaciji skupnih služb in na nivoju delovne organizacije imenovani koordinacijski odbori za pripravo in izvedbo volitev, se je v Železarni začela intenzivna in organizirana aktivnost v pripravah na volitve. V predkandidacijskem postopku je bilo v Železarni kot celoti evidentiranih kot možnih kandidatov za člane delegacij 172 sodelavk in sodelavcev in sicer 61 odstotkov neposrednih proizvajalcev, 15 odstotkov žena, 24 odstotkov mladih in od tega 49 odstotkov članov ZK. V kandidacijskem postopku oziroma na sestankih samoupravnih delovnih skupin, kot oblike sej temeljnih kandidacijskih konferenc, so bile ob 79 odstotni udeležbi vseh delavcev sprejete liste kandidatov za delegacije, ki imajo 22 delegatskih mest v zboru združenega dela občinske skupščine (TOZD Talilnice, Hladna predelava in OSS po štiri, TOZD Valjarne tri in TOZD VET sedem, glede na število zaposlenih). Med kandidati za delegacije je 63 odstotkov neposrednih proizvajalcev, 17 odstotkov žena, 20 odstotkov mladih, od tega 56 odstotkov članov Zveze komunistov.

Poročevalec je poudaril, da so koordinacijski odbori z vso resnostjo prevzeli vse naloge in da so vse priprave potekale zelo usklajeno. Vzporedno s pripravami, je dejal poročevalec, je raslo v delovnem kolektivu tudi spoznanje o pomenu in odgovornosti delegacij in sploh delegatskega sistema. Ob sklepu je predsednik Labura opozoril še na nekatere naloge pri razvijanju delegatskega sistema in delegatskih razmerij.

Sledila so poročila o pripravah na volitve sekretarjev osnovnih organizacij ZK v TOZD in OSS. Poleg povoljnih ocen so izrekli tudi nekaj kritičnih ugotovitev, predvsem na račun prenatrpanosti programa ob čemer je prihajalo tudi do formalizma in na račun premajhne politične angažiranosti posameznih članov ZK v pripravah na volitve.

Ta del seje so sklenili s pozitivno oceno priprave na volitve, poudarili, da evidentiranje možnih kandidatov mora postati stalna politična aktivnost in da bo pri uresničevanju delegatskega sistema potrebna še boljša organiziranost in akcijska sposobnost tako ZK kot vseh ostalih organiziranih družbenih dejavnikov v TOZD, OSS in v Železarni na sploh.

V zvezi z osnutkom ocene rezultatov dela združenega podjetja Slovenske železarne in osnutkom meril za izbiro kandidatov za individualne poslovodne organe in vodilna mesta v Slovenskih železarnah, ki jih je pripravil svet ZK Slovenskih železarn, so najprej iznesli svoja mnenja in stališča sekretarji osnovnih organizacij ZK v TOZD in OSS, kjer so o tem že razpravljali. V razpravi pa so sodelovali še Berti Brun, Miro Ipavec, glavni direktor Železarne Peter Kunc in direktor kadrovskega sektorja Tomaž Ertl. Vsa iznesena mnenja, pripombe in stališča o teh vprašanjih bodo zbrali in jih vključno s pripombami in stališči ostalih dveh železarn vgradili v osnutek o katerem bo prihodnji teden ponovno razpravljala svet ZK Slovenskih železarn. Sicer je svet ZK Železarne dal načelno soglasje k obema osnutkom. Ko bosta dokončno izoblikovana oziroma sprejeta, jih bomo objavili tudi v našem glasilu.

Nedvomno je tudi seja sveta ZK Železarne tako z udeležbo kot oceno priprav na volitve, kakor tudi z obravnavo ostalih vprašanj dokazala, da se komunisti zavedajo velike odgovornosti pri obravnavanju vprašanj.

Razgovor s kandidati za delegacije TOZD in OSS

Delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in v drugih samoupravnih skupnostih, bomo v četrtek, 28. marca z volitvami svojih delegacij v zbor združenega dela, na slovesen način sklenili, lahko bi celo rekli nekajletne priprave za prvo preizkušnjo pri neposrednem uresničevanju svojih pravic, dolžnosti in odgovornosti oziroma pri uresničevanju neposrednih interesov delovnih ljudi, kot jih opredeljuje nova ustava. Tri dni za tem, 31. marca, bodo volili člane svojih delegacij delovni ljudje in občani v krajevnih skupnostih v zbor krajevnih skupnosti in delovni ljudje v delovnih skupnostih v kmetijskih dejavnostih v zbor združenega dela ter glasovali o kandidatih listi za delegate družbeno političnega zbora občinske skupščine. Ta dva dneva torej obeležujeta nov, nadvse pomemben revolucionarni korak v razvoju samoupravnih socialističnih odnosov. V teh dveh dneh bomo v 77 samoupravnih skupnostih in organizacijah izvolili 603 članov delegacij, ki bodo imele 96 delegatskih mest v zboru združenega dela, v zboru krajevnih skupnosti in v družbenopolitičnem zboru, ki sestavljajo občinsko skupščino. S svojo udeležbo na volitvah bomo znova potrdili svojo pripadnost samoupravnemu socializmu oziroma novim ustavnim določilom, ki smo jih z veliko večino podprli že v ustavnih razpravah. Na volitvah v četrtek 28. in v nedeljo 31. marca bomo izvolili konkretne nosilce uresničevanja oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi.

Čim bolj se bližamo tem zgodovinskim datumom, bolj se zavedamo pomembnosti uveljavljanja novih kvalitativnih in kvantitativnih odnosov in odgovornosti izvoljenih delegatov pred svojimi volilci pri uresničevanju oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Če se v procesu evidentiranja možnih kandidatov oziroma v predkandidacijskem in kandidacijskem postopku še nismo dovolj zavedali kvalitativnih sprememb, ki jih prinaša delegatski sistem in delegatska razmerja ter stvari v nekaterih primerih jemali še vse preveč formalistično, ali lahko bi rekli tudi po starem, se pred volitvami vsak dan bolj in vedno več delovnih ljudi zaveda, da z volitvami, ki so pred nami začenjamo novo etapo v razvoju samoupravnega socializma pri nas. Da začenjamo proces podružbljanja politike oziroma uresničevanja oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi ter njihovega upravljanja z drugimi družbenimi zadevami. Da so v socialistični Sloveniji in Jugoslaviji z novimi ustavnimi določili prvič v zgodovini dane možnosti za resnično osvoboditev delovnega človeka, da so mu dane resnične možnosti, da bo sam odločal o svoji usodi.

Naša udeležba na volitvah 28. in 31. marca bo nova potrditev ustavne usmeritve in pripadnosti samoupravnemu socializmu

Kljub dovolj razgibani politični aktivnosti in dejstvu, da so se stalne kadrovske priprave na volitve pričele v letu 1970 z analizo izvedenih volitev v letu 1969, smo s konkretnimi pripravami le preveč odlašali, tako da smo v zadnjih tednih že prihajali v časovne stiske pa tudi v formalistične rešitve. Nedvomno je nekaj vzrokov za to v tem, da je bil v nas še preveč zasidran predstavniški sistem, to je klasični odbornik in poslanec. Torej ljudje, osebnosti, ki so v preteklosti predstavljali določeno sredino, s katero so bili bolj ali manj ali celo nič povezani. Ki so bolj ali manj v predstavniških telesih izražali svoje mnenje in odločali oziroma glasovali po svojem lastnem prepričanju, po svoji vesti. Dosedanji odbornik in poslanec sta bila največkrat še vedno predvsem splošna politična predstavnik svojih volilcev. V političnih akcijah smo sicer poudarjali potrebo po večji povezanosti odbornikov in poslancev s svojimi volilci, toda v večini primerov je ostalo le pri politični deklaraciji. Nova ustavna določila pa v družbenopolitični sistem vnašajo nova razmerja in nove odnose.

Delavski razred na čelu z Zvezo komunistov, si je v svoji razredni borbi zastavil cilj: človeka osvoboditi izpod vseh podrejanosti in vsega zatiranja ter doseči družbenopolitične rešitve, da bo človek svoboden v svobodni družbi enakopravnih ljudi demokratično urejal svoje lastno življenje in življenje celotne družbene skupnosti. To je bila ideja in cilj partijske komune, to so ideje in cilj naprednega delavskega gibanja v svetu. Pot, ki slovensko in jugoslovansko družbo vodi k tem ciljem predstavlja sistem samoupravljanja, ki ga izgrajujemo in kvalitetno izpopolnjujemo od leta 1950 dalje. Torej ne gre za neko jugoslovansko utopijo, kot to ocenjujejo nekateri krogi na zahodu, da čim dlje zadržijo pozicije kapitalizma, temveč gre za znanstveno dialektični razvoj, za družbenopolitično ureditev, ki vsebujejo navedena medsebojna razmerja, za katere se je borilo napredno delavsko gibanje pri nas že med obema vojnima, katere so bila vgrajena v narodnoosvobodilno borbo in social. revolucijo in ki s sedanjimi ustavnimi določili dobivajo osnovo, da to uresničimo tudi v vsakodnevni življenju, v praksi. V vsem dosedanjem razvoju smo se pri zavedanju in iskanju rešitve, ki naj bi delovnim ljudem v združenem delu vse bolj omogočale, da enakopravno in neposredno odločajo o pogojih in rezultatih svojega dela in da samoupravno urejajo skupne družbene zadeve. Temelj teh odnosov je družbenoekonomski položaj delovnega človeka, ki mu zagotavlja, da s tem, ko dela s sredstvi, ki so družbeno lastnina ter neposredno in enakopravno z drugimi delovnimi ljudmi v združenem delu odloča o vseh zadevah družbene reprodukcije v pogojih in odnosih medsebojne odgovornosti, odgovornosti in solidarnosti, uresničuje svoj oseben moralni in materialni interes in pravico, da uživa rezultate svojega življenja in minulega dela in pridobitve splošnega materialnega in družbenega napredka, da na tej podlagi čim popolneje zadovoljuje svoje osebne in družbene potrebe in da razvija svoje delovne in druge ustvarjalne sposobnosti. (Ustava SRS — II. temeljno načelo.)

Odločilni korak v teh odnosih smo naredili z delavskimi ustavnimi dopolnili leta 1971, z novo ustavo pa smo jih prenesli na celoten družbenopolitični sistem, kajti resnično samoupravljanje je možno kot kompleksen družbeni odnos. Sedanji samoupravni položaj delovnega človeka, določen z novo ustavo namreč zahteva, da delovni človek vpliva na odločanje tako v temeljnih samoupravnih skupnostih — TOZD, krajevnih skupnostih in drugo — kakor tudi, da ima odločilno besedo na vseh ravneh družbenega odločanja, tudi tam, kjer se odloča o razširjeni reprodukciji. Pri tem pa je seveda temeljno vprašanje kako zagotoviti vpliv delovnih ljudi na vseh ravneh družbenega odločanja. Rešitev za to, je naša nova ustava našla v delegatskem sistemu.

Delegatski sistem torej sloni na osnovnem vodilu: uresničevanje delavcev osnovne pravice in izpolnjevanje njegove osnovne dolžnosti, da neposredno, enakopravno in demokratično odloča o pogojih in rezultatih svojega dela in da neposredno ureja skupna družbena vprašanja. To pa seveda pomeni, da delegat ni več klasični odbornik ali poslanec, temveč zastopnik delovnih ljudi in njihovih interesov, od poslanec delovnih ljudi izvoljen in pooblaščen, da zastopa delovne ljudi in njihove interese. Zato bo moral biti stalno delovno povezan s svojo samoupravno bazo kjer je bil izvoljen, poznati v bazi resnične interese, se v bazi z njimi soočati, dogovarjati, sprejemati stališča, usklajevati in jih reprezentirati kot stališča svojih volilcev in v skupščini odločati z njihovim pooblastilom. Seveda pa bo odgovoren, da se sprejeta stališča in dogovori v bazi tudi uresničujejo. Razumljivo pa je, da bo delegatom in delegacijam potrebno zagotavljati ustrezne pogoje in jim nuditi organizirano pomoč, da bodo lahko uresničevali svoje odgovornosti.

Volitve 28. in 31. marca torej pomenijo utrditev oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi ter sploh samoupravljanja v naši družbi. Delegati, ki jih bomo izvolili bodo naši zastopniki in zastopniki naših interesov, to je tistih interesov, ki jih bomo prek njega izražali mi. Naša udeležba na volitvah, je začetek uresničevanja naših resničnih interesov, interesov vseh delovnih ljudi.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Jože Ulčar, 49 let, je strokovni sodelavec v Talilnicah. V Železarni s prekinitvijo dela vse od leta 1940.

Delegatski sistem bo pokazal svoje dobre in slabe strani, ko bo res začel. Ideja je dobra, vendar brez začetnih težav najbrž ne bo šlo. Z načinom dela v tem sistemu sem bil dobro seznanjen, sam pa bi bil zadovoljen za zadeve nekdanjih borcev.

Vsak izvoljeni delegat prevzema s tem veliko odgovornost. Zastopati bo moral interese delovne skupnosti oz. obratov, v katerih je bil izvoljen, te interese prenašati na skupščino oz. zbor in tudi probleme, ki so splošnega značaja, posredovati delavcem.

V občini je toliko neresenih vprašanj, da jih je težko postaviti v vrstni red, ki bi ustrezal dejanskim potrebam.

Najvažnejša so stanovanja. Stanovanjski problemi vplivajo na razpoloženje ljudi, storilnost in delovno pripravljenost. Nastaja cela vrsta problemov, ki se negativno odražajo v marsičem.

V naši železarni pa bi morali čimbolj racionalno izvesti zastavljeni program ter delati dobro, hitro in racionalneje.

TOZD Valjarne

Franc Katrašnik, zaposlen v Železarni 26 let, skladiščnik v adjuvanci št. 1 na Javorniku.

Morda je prav prehod na novi sistem povzročil, da je bilo predvolilno obdobje tako razgibano. Vsi z zanimanjem pričakujemo rezultate, ki jih bomo dosegli z novim delegatskim sistemom, ki ga v Jugoslaviji prvič uvajamo. Delegatskemu sistemu pripisujem veliko pozornost oz. prednost, kajti delavci iz neposredne proizvodnje bodo lahko hitreje in tudi bolj natančno seznanjeni prek svojih delegatov s problematiko, ki jo bo obravnaval zbor združenega dela. Z druge strani bodo spet delavci tisti, ki bodo svoje predloge in zahteve lahko posredovali zboru združenega dela. Marsikaj bo odvisno od dela temeljne delegacije v TOZD, ki jo bomo volili prihodnji teden. Vedno se bo morala naslanjati in iskati odgovore na postavljena vprašanja pri delavcih, ki uspešno delujejo v samoupravnih delavskih skupinah.

Problemov, ki jih bodo delavci prek svojih delegatov posredovali zboru združenega dela, je več. Sprejemanje in izgradnja stanovanj, o urejanju življenjskih pogojev, kar pa bo treba reševati skupno, tako s skupščinskimi organi kot z delovnimi organizacijami, ki bodo zastopane prek svojih delegacij v tem zboru.

Dušan Udir je zaposlen v Železarni 19 let, sedaj je delovodja v čistilnici na Javorniku in obenem tudi vodja samoupravne delovne skupine.

Uvajamo povsem nov sistem. Gre za delegatski sistem, v katerem bodo prišli do polne veljave interesi neposrednih proizvajalcev. TOZD Valjarne ima v okviru Železarnice izredno pomemben delež in zato bodo stališča delavcev pomembna, ko bodo posredovana prek naše enajstčlanske delegacije zboru združenega dela. Delegacija TOZD bo svoja stališča in predloge lahko izoblikovala, ko bo imela soglasje samoupravnih delovnih skupin, v katerih so zajeti vsi zaposleni delavci in samoupravnih organov ter družbenopolitičnih organizacij. Lahko pričakujemo, da bo naša delegacija na seji zbora združenega dela postavila vrsto aktualnih vprašanj. Za TOZD Valjarne je spričo gradnje nove hladne valjarne zelo pomembna perspektiva. Tu je še gradnja novih stanovanj, kajti v Železarni je še vedno preko 600 prenoči za stanovanja.

Ko že govorimo o perspektivi Železarnice, ne smemo pozabiti na urejanje življenjskih in delovnih pogojev delavcev. Vse to je med seboj povezano, zato bo zaželeno skladno reševanje teh problemov, kajti v nasprotnem primeru napredka ne bo. Omenim naj še, da smo sestavi temeljne delegacije posvetili vso pozornost. O predlaganih kandidatih smo se v našem obratu pogovorili z delavci na sestankih samoupravnih delovnih skupin.

TOZD Hladna predelava

Dušan Prešeren, 39 let, je vodja proizvodnje hladne valjarne. V Železarni dela trinajsto leto.

Delegatski sistem zahteva, da so delegati aktivni in da se spoznajo s svojimi nalogami. Dobro je, da so delegati razdeljeni po področjih, vsak za tisto področje, ki ga dobro pozna. Važen bo neprestan stik z delavci.

Svoje

Proizvodnja Slovenskih železarn v februarju 1974

V januarskem poročilu smo bili nepopolni, zato najprej posredujemo proizvodne rezultate predelovalcev

in skupaj blagovno proizvodnjo Slovenskih železarn.

Blagovna proizvodnja — predelovalci (v tonah)

Delovna organiz.	Linearni načrt 74	Mesečni izvršitev	Indeks	Izvršitev v l. 73	Indeks 74/73
Plamen	750	684	91	756	90
Tovil	130	111	85	106	105
Veriga	1.100	1.089	99	956	114
Žična	1.135	1.007	88	724	139
Skupaj	3.115	2.891	93	2.542	114

Blagovna proizvodnja — Slovenske železarne

Železarne	55.828	51.348	92	54.992	93
Predelovalci	3.115	2.891	93	2.542	114
Skupaj	58.943	54.239	92	57.534	94

V bodoče bomo imeli pregled nad vsemi zanimivimi podatki in postopno se bomo seznanjali tudi s problematiko proizvodnje ter poslovanja, kot tudi z novitetami in napredkom. Čeprav je mesec februar za tri dni

krajši od januarja, je bila proizvodnja surovega železa celo za 161 ton višja. Jeseniška plavža sta imela za 485 ton večjo proizvodnjo od januarske, štorski elektro plavži pa za 304 tone manjšo.

Proizvodnja surovega železa (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečni izvršitev	Kumulativ. % izvršitev 73	Kumulativ. Indeks izvršitev 74 74/73
Jesenice	12.667	11.985	95	20.455
Store	3.583	3.766	105	6.625
Skupaj	16.250	15.731	97	27.080

V primerjavi z lanskoletno skupno povprečno mesečno proizvodnjo, smo februarja zaostali samo za 69 ton, kar je z ozirom na kratek mesec, dober dosežek.

Proizvodnja jekla je bila nižja kot prejšnji mesec na Jesenicah in v

Štorah, na Ravnah pa celo izdatno višja. Skupna mesečna proizvodnja jekla v februarju je višja od lanskoletnega mesečnega povprečja za 2.860 ton, kar je glede na »kratek mesec« dovolj spodbudno.

Proizvodnja jekla (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečni izvršitev	%	Kumulativ. Indeks izvršitev 73	Kumulativ. Indeks izvršitev 74 74/73
Jesenice	41.250	38.191	93	77.804	80.731
Ravne	16.250	18.164	112	31.118	35.392
Store	7.084	4.505	64	6.625	9.606
Skupno	64.584	60.860	94	115.547	125.729

Železarna Jesenice ni izvršila načrta proizvodnje niti v SM jeklu, niti pri elektro jeklu. V železarni Ravne so izdelali 12 % jekla nad proizvodnim načrtom, v železarni Store pa manj SM jekla kot preteče-

ni mesec, elektro jekla pa več. Blagovna proizvodnja je bila v vseh treh železarnah boljše kot januarja in je praktično enaka, kot je znašala lanskoletno mesečno povprečje, ki je bilo 53.500 ton.

Blagovna proizvodnja (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečni izvršitev	%	Kumulativ. Indeks izvršitev 73	Kumulativ. Indeks izvršitev 74 74/73
Jesenice	31.235	29.941	96	63.166	59.407
Ravne	11.178	11.620	104	20.990	22.434
Store	13.412	11.921	89	25.765	22.993
Skupno	55.825	53.482	96	109.931	104.834

Iz prikaza je razvidno, da letos še vedno zaostajamo za lanskoletno blagovno proizvodnjo doseženo v prvih dveh mesecih. Pretežni del zaostanka je vsled tega, ker so v Štorah pri specialnem surovem železu za 2.571 ton pod načrtovano prodajo, kar bodo pa v proizvodni kampanji hitro ujeli. Tudi pri drugih proizvodih zaostajajo.

Po linearnem načrtu bi morala znašati blagovna proizvodnja v Štorah 26.824 ton in zaostajajo za 4.831

ton. Zaostanek ne bo težko ujeti pri valjanem jeklu, ker imajo tam dovolj kapacitet, seveda pa je odvisno od tega, če bodo imeli dovolj vložka. V železarni Ravne so januarski zaostanek pokrili in izvršujejo načrt. V železarni Jesenice je zaostanek pretežno pri pločevini in valjani žici.

V tem mesecu so odposlali iz železarn okoli 54.640 ton robe, kar je 2.340 ton nad lanskoletnim mesečnim povprečjem.

Blagovna proizvodnja — predelovalci (v tonah)

Veriga	Mesečni načrt	Mesečni izvršitev	%	Kumulativ. Indeks izvršitev 73	Kumulativ. Indeks izvršitev 74 74/73
Veriga	1.100	1.066	97	2.061	2.155
Plamen	750	744	99	1.333	1.429
Tovil	130	106	82	105	217
Žična	1.135	871	77	1.684	1.878
Skupno	3.115	2.787	89	5.183	5.679

Blagovna proizvodnja — Slovenske železarne

Železarne	55.825	53.482	96	109.931	104.834
Predelovalci	3.115	2.787	89	5.183	5.679
Skupaj	58.930	56.269	95	115.114	109.513

Izvršitev je boljša kot v mesecu januarju, vendar še vedno skupno ne dosegamo lanskoletnih dosežkov, ker zaostajamo v železarnah.

Pri izvozu so količinsko in vrednostno doseženi zelo ugodni rezultati, tako za februar, kot tudi zbirno za pretečena meseca. Za načrtom zaostajajo trenutno na Jesenicah, Tovil in Žična, zelo dobri rezultati pri ostalih delovnih organizacijah pa pokrivajo te zaostanke.

Pri eksterni realizaciji je bil mesec februar pri vseh delovnih organizacijah dosti uspešen, tako da so na Jesenicah, v Plamenu — Kropa ter v Verigi — Lesce že ujeli in presegli zbirni načrt in je zaradi tega tudi skupni rezultat pozitiven.

Pri medsebojnem oskrbovanju je treba omeniti izostanek dobav železarne Ravne, druge menjave so potekale v normalnih okvirjih.

Zbirna ugotovitev za delo v mesecu februarju je kljub temu, da je

PROBLEMATIKA PO POSAMEZNIH ŽELEZARNAH:

Železarna Ravne

Mesečni načrt skupne in blagovne proizvodnje so presegli za 3 % ter nadoknadili zaostanek iz januarja. Pri visoki povprečni prodajni ceni in dobri odpravi, je bila tudi realizacija zelo dobra. Četrtno mesečne odprave so izvozili in za 14 % presegli načrtovano vrednost izvoza.

V jeklarni je bila proizvodnja količinsko zelo dobra, slaba pa glede izvrševanja kvalitetnega programa, ker so manjkale nekatere ferolegure in drugi dodatki. Razen tega, da niso

mogli izvršiti programskih nalog, se je povečala količina neuspele proizvodnje in izmečka.

V jeklarni, čeprav niso izpolnili mesečni načrt proizvodnje, je bila dosežena najvišja proizvodnja v zadnjih mesecih. Se vedno so pogoste okvare na strojih in napravah, zlasti peskometa, kar je ovira za doseganje načrtovane proizvodnje.

Na težki progi so delali dobro, na srednji in lahki progi pa vsled drobnih dimenzij in valjanja visokolegiranih jekel niso dosegli načrtovane količine, realizacija je pa dobra. Se vedno imajo problem delovne sile v adjustaži in čistilnici.

V vseh mehanskih obratih je bila proizvodnja pod načrtovano zaradi pomanjkanja vložka, neurejenih cen nekaterih proizvodov, del proizvodnje pa kupci niso prevzeli.

V vzmetarni je bil v popravilu kalilni stroj in je proizvodnja pod planom.

Železarna Štore

TOZD — I: Zaradi slabše kvalitete, vsipa za elektro-plavž, niso dosegli mesečnega načrta proizvodnje surovega železa.

V SM — jeklarni so imeli slabe pogoje dela zaradi hladnega vložka in peč je bila v popravilu od 11. do 26. februarja.

V elektrojeklarni so od 3.620 ton proizvedenega jekla odlili v kokile samo še 331 ton, vso drugo količino pa na napravi za kontinuirno vlijanje. Proizvodnja bi bila lahko še večja, če jim ne bi zaradi popravila kisikarne manjkalo kisika in če ne bi imeli okvare na škarjah ene od žil konti naprave. Pritožujejo se tudi nad slabo kvaliteto ognjevdzdržnega materiala.

Valjarni sta obratovali dobro. Zaradi pomanjkanja kisika niso mogli v novi valjarni rezati gredič za predvideni program valjanja in morali program menjati. V valjarnah jim manjka ključavničarjev za kalibrski oddelk. Vsled hitre obrabe valjev morajo pogosto menjati ogrodja in jim manjka tudi menjalnih stojal.

TOZD — II: V valjarni II. naprave niso dobro vzdrževane, ker ni rezervnih delov. Na to je vezan prekomerni izmeček in zaostanek za načrtovano proizvodnjo.

V obdelovalnicah so operativni plan izvršili, za linearnim načrtom pa zaostajajo.

V vseh obratih: jeklarni, valjarni, kalibrskem oddelku in livarnah ter obdelovalnicah občutijo pomanjkanje delovne sile, kar ima tudi vpliv na nižjo proizvodnjo.

(P. p. Problematiko jeseniške železarne smo objavili v 10. številki Železarja.) dipl. inž. Milan Marolt

Pismo uredništvu

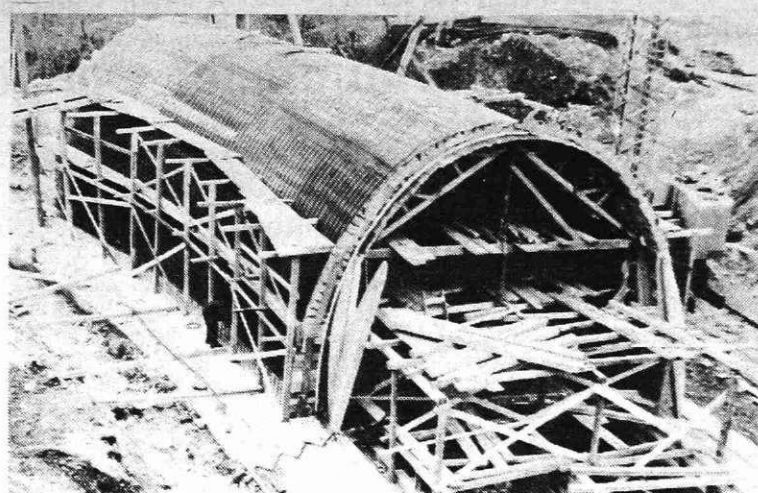
Rad bi se vam iskreno zahvalil, ker mi pošiljate glasilo našega delovnega kolektiva v Pulji, kjer služim vojaški rok. Ko se vrnem, bo moja vključitev v izgradnjo in proizvodnjo veliko lažja, ker bom z uspehi in problemi sproti obveščen. Želim uspešen start pri izgradnji nove hladne valjarne, moje bivše sodelavce iz strojnega vzdrževanja — montažni oddelk lepo pozdravljam in jim želim veliko delovnih uspehov.

Obenem pozdravljam člane odbojarskega kluba Jesenice, s katerimi se skupaj veselimo vsake njihove zmage. Cestitam tudi hokejistom za osvojevo sedemnajsto zvezdico.

Peter Končnik
V. P. 2581/36
52002 PULA

Opravljenost konstituiranje TOZD

Pri okrožnem gospodarskem sodišču v Ljubljani, je bila, dne 19. marca vpisana v sodni register delovna organizacija Železarne s TOZD. S tem je bilo dokončno opravljeno konstituiranje temeljnih organizacij združenega dela železarn v skladu z delavskimi ustanovnimi dopolnilni oziroma novo ustavo.

Čez potok Bela je narejen opaž za betonski most preko katerega bo tekla nova cesta, ki jo sedaj urejajo od Potok do Javornika.

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 25. 3.	PRAPROTNIK NIKO	KOSELJ ANTON,
TOREK — 26. 3.	KRAPEŽ BERTI	MENCINGER STANE
SREDA — 27. 3.	NOČ VINKO	BEGEŠ STANE
ČETRTEK — 28. 3.	JELOVČAN JOŽE	ZIDAR JOŽE
PETEK — 29. 3.	SOKLIČ JAKA, dipl. inž.	DROLC MARJAN
SOBOTA — 30. 3.	BAK DUŠAN, dipl. inž.	VEHAR JANEZ
NEDELJA — 31. 3.	PETERNEL JANEZ	MLAKAR FLORIJA

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni: od 14.00—18.00 ure
nočni pa: od 18.00— 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni: od 6.00—18.00 ure
nočni pa: od 18.00— 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

Služba obratne ambulante

od 25. do 30. marca

Dopoldan: dr. Aleksander Rjazancev in dr. Branko Dražič
Popoldan: dr. Branko Čeh.
V soboto 30. marca samo dopoldan dr. Branko Čeh.

ZOBNA AMBULANTA

Dopoldan: terapevt Viktor Stražišar
Popoldan: terapevt dr. Alojz Smolej
V soboto 30. marca samo dopoldan terapevt Viktor Stražišar.
Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30.
V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Poslovanje s sredstvi IV in AZ

V zvezi z organizacijo TOZD in organizacijo strokovnih služb, bo potrebno s posebnimi navodili opredeliti nekatere naloge in načine reševanja zaradi tekočega in uspešnega reševanja zadev. Ena takih je tudi poslovanje s sredstvi za investicijsko vzdrževanje (IV) in amortizacijsko zamenjavo (AZ).

Da bi bilo znano, kaj kdo mora narediti v zvezi s tem, je Sektor za ekonomiko in organizacijo podjetja (SEOP) izdal ustrezna navodila. V njih je rečeno, da morajo vodstva obratov, oddelkov, sektorjev in služb, predloge za potrebna sredstva IV in AZ poslati sektorju za novogradnje vsako leto najkasneje do 15. septembra za naslednje leto. Vodstva obratov pošljejo predloge prek direktorjev TOZD, vodstva oddelkov pa preko direktorjev sektorjev. Na sektorju za novogradnje bodo predloge strokovno obdelali ter v sodelovanju z vodstvi TOZD in sektorjev pripravili skupen predlog. Tega morajo do 15. oktobra dostaviti SEOP.

Oddelk za ekonomske analize in planiranje SEOP, bo predlagano in usklajeno višino sredstev za te potrebe vnesel v predlog gospodarskega načrta za prihodnje leto. Po razpravi in sprejemu gospodarskega načrta in programa koriščenja sredstev IV in AZ v samoupravnih delovnih skupinah, odborih za gospodarstvo, delavskih svetih TOZD, odboru za gospodarstvo in delavskemu svetu delovne organizacije Železarne, bo sektor za novogradnje v sodelovanju z vodstvi TOZD, pripravil operativni načrt za izvajanje programa koriščenja sredstev IV in AZ združenih na nivoju delovne organizacije. Tak operativni načrt se bo pričel izvajati, ko ga bo sprejel in potrdil odbor za gospodarstvo delovne organizacije Železarne. Ta odbor bo tudi kontroliral izvajanje tega načrta.

Ravno tako kot za potrebe celotne Železarne, bo sektor za novogradnje v okvirih sredstev določenih in sprejetih v gospodarskem načrtu, pripravil z vodstvi TOZD operativni načrt za koriščenje sredstev IV in AZ posameznih TOZD. Osnova za operativni program bodo praviloma predlogi obratov. Ta operativni načrt se

bo pričel izvajati, ko ga bo sprejel in potrdil odbor za gospodarstvo TOZD. Ta odbor bo tudi kontroliral izvajanje operativnega načrta.

Finančni pregled nad koriščenjem sredstev IV in AZ bo za Železarno, kot tudi za TOZD, vodil finančno računovodski sektor, ki bo tudi izvajal plačilo opravljenih del, v okviru sklenjenih pogodb. V kolikor bi med letom nastale izredne potrebe, ki niso bile predvidene v gospodarskem načrtu, bo sektor za novogradnje predlagal ustrezne spremembe, ki jih bodo v okviru obstoječih sredstev obravnavali in sprejeli odbori za gospodarstvo in delavski svet TOZD, za ureditev izredno nastalih potreb v okviru TOZD.

V kolikor bodo nastale potrebe po sredstvih IV in AZ za izredne potrebe celotne Železarne, ki niso bile predvidene z letnim gospodarskim načrtom, bo sektor za novogradnje predlagal gospodarskemu odboru, ta pa delavskemu svetu delovne organizacije Železarne, sprejem izrednih ukrepov v okviru obstoječih finančnih možnosti Železarne. Če bi bila za to potrebna tudi sredstva TOZD, bodo o tem predhodno razpravljali gospodarski odbori in delavski svet TOZD. Pregled nad opravljenim delom in koriščenju združenih sredstev v sredstvih TOZD IV in AZ, bo vodil ločeno sektor za novogradnje. Le-ta bo o tem poročal odborom za gospodarstvo TOZD in železarne, ki bodo ob sprejemanju periodičnih obračunov, poročali svojim delavskim svetom. Nedvomno bo tak postopek po samoupravnih in strokovnih linijah omogočal pravilno koriščenje sredstev skladov in investicijskega vzdrževanja in amortizacijskih zamenjav.

B.

Samoupravni organi v preteklem tednu

TOZD Talilnice

Izredna seja delavskega sveta

Osmega marca je predsednik DS TOZD Talilnice Jože Osvold sklical izredno sejo, na kateri so obravnavali in sprejeli naslednja stališča in sklepe:

— DS je razglasil po razpravi na zborih delavcev dodatek statuta TOZD Talilnic za veljavnega.

— DS je razglasil na zborih delavcev sprejeto kandidatno listo za volitve članov delegacije TOZD Ta-

Socialno zavarovanje...

(Nadaljevanje s 1. strani)

interni pravni ureditvi začenjamo namesto pojma socialno zavarovanje uporabljati pojem **socialna varnost**. S tem želimo kot drugje v svetlu dati poudarek generalizaciji dosedanjega zavarovanja, tako glede kroga uporabnikov kot tudi glede pokritja čim večjega števila socialnih primerov, ki naj jih pokrije sistem socialne varnosti.

Z omenjenimi ustavnimi dopolnili smo začeli prenašati pristojnost urejanja socialne varnosti od federacije na republike in pokrajine ter še posebej na **samoupravne skupnosti** posameznih vej socialne varnosti.

Tem ustavnim dopolnilom oziroma sedaj že določilom nove ustave, moramo prilagoditi samoupravo in službo socialnega zavarovanja. Sicer pa so se nove oblike zavarovanja po sprejemu ustavnih dopolnil že postopno uveljavljale v sistemu socialne varnosti in bo potrebno le še izvoliti nove samoupravne organe v že formirane skupnosti. Najvišji samoupravni organ na področju socialnega zavarovanja v republiki je bila do leta 1972 republiška skupščina skupnosti socialnega zavarovanja v Ljubljani na področjih devetih regij pa so obstajale komunalne skupščine skupnosti socialnega zavarovanja. V letu 1972 pa so te skupnosti prenehale delovati. Po zavarovancih izvoljeni člani teh skupščin so prevzeli naslednje odgovornosti, ki jih bodo opravljali do izvolitve novih organov:

— člani republiške skupščine skupnosti socialnega zavarovanja so prevzeli dolžnosti članov skupščine novo ustanovljene skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji;

— člani komunalnih skupščin skupnosti socialnega zavarovanja pa so prevzeli dolžnosti članov skupščine novo ustanovljene skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev, po uspešno izvedenem referendumu v oktobru 1972, s katerim smo združili zdravstveno zavarovanje delavcev in kmetov in je iz članov obeh skupnosti nastala komunalna skupščina skupnosti zdravstvenega zavarovanja. V jeseni leta 1973 je ta skupnost v skladu z določili (takrat še osnutka) ustave že prerasla v začasno skupščino skupnosti zdravstvenega zavarovanja in varstva, tedaj so se bivši skupščini pridružili še izvoljeni člani iz vrst delavcev v zdravstvenih delovnih organizacijah;

— v letu 1972 so bile tudi ustanovljene skupnosti otroškega varstva. V Ljubljani republiška skupščina skupnosti otroškega varstva, v občinah pa temeljne skupščine skupnosti otroškega varstva, s tem da so v nekaterih občinah le-te obstojale kar pri temeljnih izobraževalnih skupnostih.

Takšna je torej trenutna samoupravna organizacija na področju socialnega zavarovanja, kdo in kako bo to urejal v prihodnje, nam govori 53. čl. ustave SRS »Samoupravne interesne skupnosti ustanavljajo delovni ljudje neposredno ali prek svojih samoupravnih organizacij in skupnosti, da bi zadovoljevali svoje osebne in skupne potrebe in interese ter s temi potrebami in interesi usklajevali delo na področju, za katero ustanavljajo interesno skupnost.

Pravice, obveznosti in odgovornosti o medsebojnih razmerjih v samoupravnih interesnih skupnostih urejajo samoupravni sporazumi o njeni ustanovitvi, njen statut in drugi samoupravni akti.

Za zadovoljevanje svojih potreb in interesov v samoupravnih interesnih skupnostih plačujejo delovni ljudje tem skupnostim prispevke iz svojih osebnih dohodkov in iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela v skladu z namenom oziroma v skladu s cilji, za katere so ta sredstva namenjena.

Ce si ogledamo še 2. odstavek VII. poglavja temeljnih načel ustave SRS, bomo lahko našli odgovor na vprašanje, kakšno in čigavo je socialno zavarovanje: »Samoupravnih interesnih skupnosti si delovni ljudje na temeljih vzajemnosti in solidarnosti s svojim živim in minulim delom zagotavljajo pravice iz socialnega zavarovanja ter

ustvarjajo možnosti za širjenje teh pravic in uresničevanje splošnega socialnega zavarovanja v Socialistični republiki Sloveniji.

Pravilen odgovor bo torej naslednji:

— delovni ljudje neposredno ali preko svojih samoupravnih organizacij ustanavljajo interesno skupnost,

— v to skupnost imenujejo (izvolijo) svoje delegate,

— ti delegati bodo v njihovem imenu sprejemali oziroma potrjevali statute in druge interne akte teh skupnosti, na podlagi katerih bodo zavarovanci urejali svoje pravice s področja socialne varnosti,

— z vsemi navedenimi skupnostmi bodo delovni ljudje po svojih delegatih podpisovali **samoupravne sporazume**, s katerimi se bodo sporazumeli za delovni program in za svoj prispevek k realizaciji istega.

Kako in kje lahko uveljavimo pravice?

Prej navedene skupnosti so dolžne same organizirati službe, ali se z drugo službo dogovoriti za izvajanje administrativnih poslov.

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS je organizirala svojo službo takole:

a) direkcija službe v Ljubljani, b) podružnice v devetih regijah, za področje Gorenjske v Kranju, c) v večjih industrijskih centrih pa še izpostave, za občino Jesenice posluje izpostava na Jesenicah na Titovi cesti (v stavbi bivšega komunalnega zavoda za socialno zavarovanje),

d) nekatere pristojnosti s področja invalidskega zavarovanja (odmere in izplačevanje nadomestil delovnim invalidom II. in III. kategorije) je prenesla na delovne organizacije. Železarna Jesenice je prva v Sloveniji dobila takšno pooblastilo.

S to organizacijo službe je ta skupnost močno približala možnosti za uveljavljanje pravic zavarovancem.

Začasna skupnost zdravstvenega zavarovanja in varstva je v glavnem le preimenovala svojo službo — bivši komunalni zavod za socialno zavarovanje v Kranju, v službo skupnosti in bivše podružnice v izpostave te službe. Praktično rečeno v tem pogledu za zavarovance ni nobene spremembe.

Za republiško skupnost otroškega varstva še naprej opravljajo službo na istih mestih — po novem, nazivu: **izpostave službe skupnosti zdravstvenega zavarovanja in varstva**. Torej za Jesenice v prostorih bivšega komunalnega zavoda za socialno zavarovanje.

Delo vseh navedenih interesnih skupnosti in služb pa sedaj ni povezano nikjer drugje kot v takih delovnih organizacijah, kot je naša, to je v oddelku za socialno zavarovanje železarne Jesenice. Ta naš oddelk mora sodelovati v vseh treh interesnih skupnostih s področja socialne varnosti. Spremljati zakonodajo s področja socialne varnosti in vse interne zakonske predpise — statute, okrožnice, navodila teh skupnosti oziroma služb. V primerih, ko dve skupnosti izdasta vsaka svojo okrožnico — navodila za isto področje, mora naša služba oba opozoriti na usklajitev — na spoštovanje zakonskih predpisov — kot se je npr. zgodilo pri navodilih za izločanje zavarovancev invalidov I. kategorije iz bolniškega staleža.

Ravno pri delu na našem oddelku vsakodnevno spremljamo in opažamo, da se delavci dobro zavedajo, da je vse to zavarovanje delavsko, pa naj se mu reče socialno zavarovanje ali socialna varnost. Ob zadnjih razpravah o delovnih programih teh interesnih skupnosti in o sklepanju samoupravnih sporazumov s skupnostmi pa so delavci Železarne tudi dokazali, da se kot zavarovanci ne zavedajo samo svojih materialnih pravic, temveč tudi samoupravnih pravic in dolžnosti.

Ko bomo letos zopet zbiral — volili naše delegate v te interesne skupnosti, bomo morali misliti predvsem na to, da bomo izbrali take, ki bodo znali zastopati naše interese pri oblikovanju predpisov teh skupnosti, kajti potem ko so le-ti sprejeti, smo jih vsi dolžni spoštovati kot svoje.

Zdravko Pogačnik

lilnic za zbor združenega dela občine Jesenice.

— DS TOZD Talilnic je za izvedbo volitev delegacije TOZD Talilnic na dan 28.3. imenoval naslednje organe:

— komisijo za sestavo volilnih imenikov v sestavi: Polde Lomovšek, Minka Mišič in inž. Metko Blenkus.

— volilno komisijo v sestavi: dipl. inž. Vito Gričar, Marjan Demšar, Dragica Medja, Vida Jelovčan, Anton Auber in Hilmija Brdar.

— Delovski svet ugotavlja, da je bil na zborih delavcev sprejet predlog o financiranju splošne in skupne porabe občine Jesenice za leto 1974. Soglašali pa so s pripombo, da je potrebno take dokumente zaradi pomembnosti dati prej v razpravo in da je predvsem zaslug aktivistov, da je bil predlog v celoti tako sprejet kot je bil predlagan, ker je bil rok za razpravo zelo kratek.

Samoupravne delovne skupine pa so imele na ta program naslednje pripombe in predloge:

— Zahtevajo umirjenost na področju investicij. Gradnje so tudi nekoliko preirane in ugotavljajo, da so postavljeni roki za njihovo izvedbo zelo kratki, zato je težko verjeti, da bodo investicije izvedene po programu;

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

Skupna seja odbora za gospodarstvo in odbora za kadre in medsebojna razmerja

Odbor za gospodarstvo in odbor za kadre ter medsebojna razmerja v TOZD VET sta imela dne 7. marca skupno sejo, na kateri so obravnavali predlog reorganizacije plinske in vodne energije ter predlog za zasedbo delovnih mest v ČPDV pri vodstvu vzdrževanja.

Sejo je vodil predsednik odbora za kadre in medsebojna razmerja Ignac Juran. Člani odborov so na osnovi razlage dipl. inž. Dušana Sikoška in dipl. inž. Franca Breliha ugotovili, da ima plinska in vodna energija zaradi velikega števila energetskih medijev, ki jih proizvaja in distributira specifično strukturo. Razen tega ima plinska in vodna energija veliko število objektov, ki so raztreseni na vsem območju Železarne in celo izven nje, npr. v Jeseniških in Javorniških Rovtih. Plinska in vodna energija oskrbuje vse obrate železarne s kisikom, dušikom, argonom, zaščitnim plinom, vodikom, komprimiranim zrakom, dissous plinom ter s tehnološkimi gorivi: mazutom, butan-propan in z vsemi vrstami vod od visokotlačne, pitne do hladilne ter izvaja tudi čiščenje odpadnih voda. Za varno delo s temi energetskimi mediji obstajajo določeni pravilniki, po katerih se je nujno ravnati iz vidika požarne varnosti ter zaradi nevarnosti eksplozije. Poleg tega, da se je proizvodnja energetskih medijev dvignila, pa so bili po zadnji organizacijski spremembi leta 1967 dograjeni še naslednji objekti:

— tri uparjalne postaje za butan, — energetski objekt vodikarne in naprave za proizvodnjo zaščitnega plina, — črpalne postaje za srednjetačno vodo za aglomeracijo, — naprave za proizvodnjo in polnjenje argona, — 5000-tonski mazutni rezervoar na Beli, — črpalna postaja na mazut Bela in Javornik, — močno je povečan sistem cevni povezav in številni energetski priključki, — čistilna naprava za vodo Geiger,

— nekajkrat se je povečala prodaja tehničnih plinov.

Z ozirom na vse to je bila odbora predložena normativna sprememba v obratu plinske in vodne energije, ki jo je dostavil SEOP — oddelk za organizacijo in proučitev in odobritev. Obravnavali so podrobno analizo

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Prostor neuresničljiva želja mladih

Navadno je največja želja članov mladinskih aktivov v krajevnih skupnostih — prostor za sestajanje. Kdor pozna to problematiko, zlahka lahko ugotovi, da je ta želja ponavadi neuresničljiva in ravno zaradi prostorov aktivni ne morejo uspešno delovati, zgodi pa se tudi, da aktiv povsem preneha z delom. Mar je res tako težko najti kotiček za nas, se sprašujejo mladi. Na vprašanje ne dobijo konkretnega odgovora, skušajo se pač zadovoljiti z obljubo, da prostor bo.

Za mnenje o tem perečem problemu smo pred dnevi zaprosili VLA-DA ŠČETARICA, predsednika komisije za delo mladinskih aktivov v krajevnih skupnostih pri OK ZMS. Takole je povedal:

»Problematika prostorov za aktivnost mladih v krajevnih skupnostih je prisotna na vseh sejah naše komisije. Moje mišljenje je, da krajevne skupnosti in družbenopolitične organizacije posvečajo temu problemu premalo pozornosti. Ne zavedajo se namreč, da je prostor osnova za uspešno delo aktiv v krajevni skupnosti. Mladi so tako v prostem času prepuščeni ulicam, sestajajo pa se v gostinskih lokalih. Konkretno za Jesenice je žalostno, da nima mladinskega prostora, ki bi ga resnično lahko imenovali klub mladih. Tukaj imamo le »popularno« Pikovo damo, ki nam delno kaže tudi podobo današnjega mladega človeka.

Mislil, da je skrajni čas, da o tem problemu obširno spregovorimo. Tu-

kaj bo treba iti v široko akcijo s konkretno določenimi cilji. Upam, da bo že na ustanovni seji konference mladih iz krajevnih skupnosti pri- ložnost, da spregovorimo o tem.«

J. R.

Konferenca mladih v krajevnih skupnostih konec meseca

V okviru nove organiziranosti Zveze mladine se pri občinski organizaciji ZM Jesenice pripravljajo na ustanovitev konference mladih iz krajevnih skupnosti. Tako se bo konferenci mladih delavcev in konference mladih v izobraževanju pridružila še tretja konferenca, v katero bodo vključeni člani mladinskih aktivov iz vseh krajevnih skupnosti v občini.

To konferenco bodo sestavljali vsi predstavniki mladinskih aktivov iz krajevnih skupnosti ter dva delegata iz vsakega aktiv. Izvršilni organ konference bo predsedstvo, ki ga bodo člani konference izvolili na ustanovni seji. Da bi delo konference lahko takoj normalno steklo, se pri občinski organizaciji ZM predvsem prizadevajo, da ustanovijo aktivne v tistih krajevnih skupnostih, kjer sedaj še ne obstajajo in sicer na Plavžu, Savi in v Žirovnici. Mladi na Plavžu in Savi so že sestavili iniciativni odbor, v Žirovnici pa kljub številnim pozivom OK ZMS ne kažejo zanimanja, da bi ustanovili svoj aktiv.

Ustanovna seja konference mladih iz krajevnih skupnosti je predvidena zadnje dni marca. J. R.

Mladinski odsek Planinskega društva je oživel

Ze nekaj let je bil mladinski odsek pri Planinskem društvu Jesenice premalo aktiven. V ponedeljek pa je bila v društvenih prostorih prva seja obnovljenega mladinskega odseka. Prve seje se je udeležilo nekaj mladih planincev. Izvolili so nov odbor in se zavzeli za to, da poživijo planinstvo med mladimi, posebno med dijaki srednjih šol, saj je bilo planinstvo med pionirji do sedaj že kar živahno. Pregledali so tudi program izletov, dogovorili so se za sestanke in pripravili program dela.

Mladina si želi razvedrila, gibanja na svežem zraku med vrhovi naših lepih planin, saj si tam nabira moči, krepi voljo in značaj. Upam, da se bo med planince vključilo čimveč mladih.

Bogdan Bricelj

Obvestilo

Tovarniška konferenca ZMS Železarna obvešča vse mladine in mladinke, da smo odkupili gledališko predstavo oziroma komedijo Toneta Partličja Ščuke pa ni, ki je v sredo, 27. marca ob 19.30 v gledališču Tone Čufar na Jesenicah.

Brezplačne vstopnice lahko dvignete pri svojih obratnih mladinskih predstavniki.

Predsedstvo TK ZM Železarne

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje... 4

Tito

Hrana je pogoj, da se preživimo

Toliko zaenkrat iz prve roke. Namen te ekipe je bil prvenstveno ta, najti kalorične obroke v naravi, ki naj zajamčijo borbem zadostno borbena pripravljenost — civilnemu prebivalstvu pa možnost preživetja ob izjemnih primerih, npr.: elementarne neizgode (potresi, povodnji) ali pa v primeru jedrskega napada.

UŽITNE DIVJE RASTLINE

Kadar neko rastlino poznamo, nam ni pred očmi samo njen videz (npr.: oblika listov, barva cvetov ipd.), temveč navadno tudi vemo, na kakšnem rastišču raste. Večina rastlin ne uspeva povsod, ampak so bolj ali manj vezane na določeno okolje, ki predstavlja njihovo rastišče. Število različnih rastišč je zelo veliko, lahko pa jih združimo v več skupin.

Za gozd so značilna drevesa, listnata za listnat in iglasta za iglast gozd. V gozdu lahko raste ena sama drevesna vrsta (npr.: smrekov gozd), lahko pa več vrst hkrati (mešani gozd).

Grmovje sestavljajo lesnate rastline, ki se razraščajo že pri tleh in ne zrastejo posebno visoko. Grmovje je pogostno ob robu gozdov ali pa raste na posekah, dokler ga spet ne prerase gozd. Stalno grmovno rastlinsko združbo pa predstavljajo npr.: sestoji rušja v gorskem svetu ali vrbovje ob vodah.

Poseke imajo svojevrstno rastje, ki se naseli, če drevje posekamo, ob ponovnem zaraščanju z drevjem pa spet izginja.

Za travnik je značilno prevladovanje zelišč, zlasti trav. Naravni travniki so pri nas le v gorah nad gozdno mejo, sicer pa so to umetne tvorbe, ki so nastale npr. ob krčenju gozda. Z ozirom na množino vlage ločimo močvirne, vlažne in suhe travnike, od katerih ima vsak značilno rastlinstvo. Travnike kosijo ali pa jih uporabljajo za pašnike. Med travnike v širšem smislu štejemo tudi rastlinstvo na močvirjih.

Rastline so naseljene tudi v vodah — tekočih ali stoječih. Vodna rastišča so npr. reke, jezera in jarki.

Slana tla najdemo v Sloveniji le ob morju. Takšna so npr. v solinah ali pa v obrežnem pasu, ki ga zaliva ali vsaj škropi slana voda.

Na obdelanih tleh ne rastejo samo tiste (kulturne) rastline, ki jih je vsadil človek, temveč vedno tudi večje ali manjše število spremljevalcev — plevelov. Najdemo jih na žitnih poljih, na njivah, ki jih okopavamo, po vrtovih itd.

Skalovje in grušč sta zlasti značilna za gorski svet, a tudi v nižjih legah nista redka. Podobno kot grušč je gibljivo in nestalno rastišče tudi prod, ki ga naplavlajo potoki in reke.

Na Krasu so pogoste gmajne, ki so nastale po poseku gozda in je skalna podlaga postala bolj ali manj očitna. Med nizko drevje in grmovje se mešajo travnate površine. Zaradi pretiranega izkoriščanja (nabiranje drv, pašna, požari) se rastlinska odeja vedno bolj redči.

Pri nabiranju in uporabi užitnih divjih rastlin velja upoštevati: — mlajše popje, vršički in stebila so dobro prebavljivi, dočim vsebuje starejše popje večjo množino neprebavljive celuloze.

— najbolj sočni, prebavljivi in hranljivi so tisti deli rastlin, ki so se razvili v senci.

— če je le mogoče, naj se zeleni deli obirajo zjutraj, ko so še sveži.

— obirajo naj se vedno sveži, neprizadeti deli rastlin.

— nekatere rastlinske vrste so izredno visoko kalorične, vendar se po drugi strani odlikujejo po zelo enoličnem okusu.

— čajne rastline uporabljamo predvsem v mešanicah, važno je razmerje vitaminske vsebnosti, okus in vonj.

Oglejmo si pobiže nekaj teh »nenavadnih« užitnih rastlinskih vrst: z obvezno latinsko oznako.

ORLOVA PRAPROT (PTERIDIUM AQUILINUM):

Raste na suhih mestih v redkih, svetlih gozdovih, na čistinah in posekah od nižine do subalpskega pasu po vsej Sloveniji. Najdemo jo na neapnenih, pa tudi apnenih, močno zakisanih tleh, pogosto prav tam, kjer raste tudi breza. Zraste do višine 200 cm, je zelena trajnica. Listi so trikotni. Korenina je močno razvita in vsebuje mnogo škroba. Mlade, sočne poganjke, na katerih se še niso razvili listi, uporabljamo za pripravo juh in mešanih priukh.

Pakiranje elektrod na novem avtomatskem stroju.

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja

Lenin o marksizmu in filozofiji

2

Trije izvori in trije sestavni deli marksizma

(Iz posebne izdaje Teoretične priloge komunista)

Kapitalizem je zmagal na vsem svetu, toda ta zmaga je samo uvod k zmagi dela nad kapitalizmom.

III

Ko je bil strmoglavljen fevdalizem in se je na tem bojem svetu pojavila »svobodna« kapitalistična družba, je postalo tako jasno, da ta svoboda pomeni nov sistem zatiranja in izkoriščanja delovnih ljudi. Takoj so začeli nastajati različni socialistični nauki kot odsev tega zatiranja in kot protest proti njemu.

Toda prvotni socializem je bil utopični socializem. Kritiziral je kapitalistično družbo, jo obsojal in preklinjal, sanjal o njenem uničenju, fantaziral o boljšem redu ter prepričeval bogate o nemoralnosti izkoriščanja.

Toda utopični socializem ni mogel pokazati resničnega izhoda. Ni znal niti pojasniti bistva meznega suženjstva v kapitalizmu niti odkriti zakonov njegovega razvoja niti najti tiste družbene sile, ki bi bila sposobna postati tvorec nove družbe.

Medtem pa so burne revolucije, ki so spremljale propad fevdalnega reda po vsej Evropi in zlasti v Franciji, vedno očitneje odkrivala, da je osnova vsega razvoja in njegova gibalna sila razredni boj.

Nobena politična svoboda si ni priborila zmage nad razredom fevdalcev brez obupnega odpora. Nobena kapitalistična država ni dobila bolj ali manj svobodne demokratične osnove brez borbe za življenje in smrt med različnimi razredi kapitalistične družbe.

Marxova genialnost je v tem, da je prej kot vsi drugi znal iz tega dosledno izpeljati sklep, ki ga uči svetovna zgodovina. Ta sklep je nauk o razrednem boju. Ljudje so vedno bili in vedno bodo navne žrtve prevare in samoprevare v politiki,

dokler se ne bodo naučile najti za kakršnimkoli naravnimi, religioznimi, političnimi, socialnimi frazami, izjavami, obljubami interese teh ali onih razredov. Pripadnike reforme in izboljšanje bodo vedno prevarali zaščitniki starega, dokler ne bodo razumeli, da vsako staro ustanovo, pa naj bi bila še tako surova in gnila, vzdržujejo sile teh ali onih vladajočih razredov. Če pa hočemo zlomiti odpor teh razredov, imamo na razpolago eno samo sredstvo: v obdajajoči nas družbi najti, posvetiti in organizirati za boj take sile, ki morejo — in po svojem družbenem položaju tudi morajo biti sila, ki bo sposobna pomesti s starim in ustvariti novo.

Sele Marxov filozofski materializem je pokazal proletariatu izhod iz duhovnega suženjstva, v katerem so doslej živitarili vsi zatirani razredi.

Sele Marxova ekonomska teorija je pojasnila resnični položaj proletariata v splošnem kapitalističnem redu.

Po vsem svetu, od Amerike do Japonske in od Švedske do Južne Afrike so samostojne organizacije proletariata čedalje številnejše. S tem da proletariati vodi svoj razredni boj, se prosvetljuje in vzgaja, se otreša predsodkov buržuazne družbe, postaja vedno bolj enoten in se uči pravilno ocenjevati svoje uspehe, kati svoje sile ter neprenehoma raste.

Marec, 1913. leta.

Trije izvori in trije sestavni deli marksizma (Lenin — Izbrana dela, I. zvezek, CZ 1949, str. 57—62).

Marksizem in revizionizem

Znan izrek pravi: Če bi geometrijski aksiomi zadevali ob interese ljudi, bi jih gotovo skušali ovreči. Prirodoslovne teorije, ki zadevajo ob stare teološke predsodke, so izzivale in vse do danes izzivajo najbolj besne napade. Ni čudno, da Marxov nauk, ki služi neposredno prosvetljevanju in organiziranju najnaprednejšega razreda moderne družbe, prikazuje naloge tega razreda in dokazuje — zaradi ekonomskega razvoja — nujno zameno današnjega družbenega reda z novim, ni čudno, da si je na svoji življenjski poti moral ta nauk utreti vsak korak šele z bojem.

O buržoazni znanosti in filozofiji, ki ju uče uradni profesorji v uradnem duhu, da poneumljajo odraščajočo mladino posejdujočih razredov in da jo usmerjajo proti notranjemu in zunanemu sovražniku, ni vredno niti govoriti. Ta znanost ne mara niti slišati o marksizmu in izjavlja, da je ovržen in

uničen; tako mladi znanstveniki, ki si z zavračanjem socializma ustvarjajo kariero, kakor tudi sivolasi starci, zvesti čuvarji najrazličnejših zastarelih sistemov, enako navdušeno napadajo Marxa. Rast marksizma, razširjanje in utrjevanje njegovih idej v delavskem razredu vodi neogibno k vedno pogostejšim in ostrejšim buržoaznim izpadom proti marksizmu, ki postaja po vsakem »uničenju« s strani uradne znanosti vse močnejši, bolj prekaljen in bolj živ.

Toda celo med nauki, ki so povezani z bojem delavskega razreda in razširjeni pretežno med proletariatom, se marksizem še zdaleč ni na mah uveljavil. V prvih petdesetih letih svojega obstoja (od štiridesetih let 19. stol. naprej) se je marksizem bojeval s teorijami, ki so mu bile v osnovi sovražne. V prvi polovici štiridesetih let sta Marx in Engels obračunala z idealnimi mladohegeljanci, ki so bili na stališču filozofskega idealizma. Na koncu štiridesetih let je bil v ospredju boj na področju ekonomskih nauk — boj proti prudonizmu. V petdesetih letih se je ta boj končal: kritika strank in nauk, ki so se pojavili v vihnem letu 1848. V šestdesetih letih preide boj s področja splošne teorije na področje, ki je neposrednemu delavskemu gibanju bližje: izgon bakunizma iz internacionale. V začetku sedemdesetih let stopi za kratek čas v ospredje prudenist Muhlbacher, na koncu sedemdesetih let pa pozitivist Dühring. Toda niti prvi niti drugi ni imel na proletariatu nobene vpliva. Marksizem je brezpogojno zmaguje nad vsemi drugimi ideologijami delavskega gibanja.

Proti devetdeset letom preteklega stoletja je bila ta zmaga v glavnih potezih že dosežena. Celotno v romanskih deželah, kjer so se produnistične tradicije najbolj uveljavljale, so delavske stranke svoj program in taktiko v resnici zgradile na marksistični osnovi. Mednarodna organizacija delavskega gibanja, ki je bila obnovljena v obliki periodičnih internacionalnih kongresov, se je takoj in skoraj brez boja postavila v vsem bistvenem na osnovo marksizma. Ko pa je marksizem spodrinil vse kolikor toliko strnjene sovražne nauke, so si začele tiste težnje, ki so se izražale v teh naukih, iskati drugih poti. Oblike boja in razlogi zanj so se spremenili, boj pa se je nadaljeval. V drugem polstoletju obstoja marksizma (devetdeseta leta preteklega stoletja) se je začel boj s sovražnimi strujami znotraj marksizma.

Sestanki samoupravnih delovnih skupin

V drugi polovici februarja in prvih dneh marca so na sestankih SDS razpravljali o dopolnitvah k statutu svoje temeljne organizacije združenega dela. Skoraj na vseh sestankih so bili navzoči člani SDS seznanjeni tudi s predlaganimi kandidati za vodilne funkcije v skupščini občine Jesenice ter za organe republike in zvezne skupščine. Na dnevnem redu SDS je bila tudi razprava o programu dela interesnih skupnosti v občini ter njihovo financiranje. O vseh navedenih problemih so razpravljale naslednje SDS:

TOZD Talilnice

ŠAMOTARNA — 25. februarja je imela sestanek SDS Rus pri pečeh. Poslušali so poročilo obratovodstva o proizvodni problematiki za mesec januar in februar ter ga brez pripomb sprejeli. Prav tako ni bilo pripomb k predlogu dopolnitev statuta TOZD Talilnice. Razpravljali so še o manjši proizvodnji kanalske opeke, ker nimajo prostora za skladiščenje opeke. Vprašujejo, kaj je s popravilom vozičkov, ki so že dotrajani. Beseda je tekla tudi o delovni disciplini ter o uporabi zaščitnih sredstev.

26. februarja so se sestali člani SDS Pfaifar pri oblikovanju. Obravnavana je bila proizvodna problematika. SDS ugotavlja, da bo proizvodni načrt v februarju izpolnjen zaradi ustreznih vremenskih pogojev in tudi zaradi zadovoljivega stanja z delovno silo. Vsi so z glasovanjem potrdili predlog dopolnil statuta TOZD Talilnice ter se strinjali z izbiro kandidatov za delegate v zboru združenega dela skupščine občine Jesenice. Zaradi zmanjšanja proizvodnje kanalske opeke so delavke premestili k oblikovanju drugih izdelkov. Zavzemali so se za načrtno koriščenje letnih dopustov.

SDS Podlesnik je imela sestanek 27. februarja. K poročilu o proizvodni problematiki za mesec februar niso imeli pripomb. Ob ustreznih vremenskih pogojih bo plan za marec izpolnjen. Strinjali so se s predlaganimi dopolnili statuta TOZD Talilnice ter s kandidati za delegate v zboru združenega dela pri skupščini občine Jesenice.

27. februarja je imela sestanek SDS Krmelj — mlina I. Seznanjeni so bili s proizvodno problematiko za februar in menijo, da ne bodo dosegli ustrežne kvalitete, če ne bo ustreznih surovin. Plan v marcu bo dosegljiv, toda odvisen od pogojev glede oskrbe surovin in tudi rednega vzdrževanja naprav. Z vzdrževanjem naprav niso zadovoljni in tudi vzdrževalci so premalo zainteresirani za odrejeno delo. Glasovali so za predlagana dopolnila k statutu TOZD Talilnice in za kandidate TOZD Talilnice v zboru združenega dela.

TOZD Valjarne

VALJARNA 2400 — 4. marca je imela sestanek SDS Mirti na odpravi izdelkov. Potrdili so predlog kandidatov za delegacijo TOZD Valjarne ter predlog kandidatov za družbeno politični zbor v občini, republiko in zvezi. Obratovodja inž. Bartelj je navzoče seznanil s programom dela samoupravnih interesnih skupnosti ter njihovim financiranjem. Po krajši razpravi so se strinjali z nižjo varianto financiranja z ozirom na osebne dohodke delavcev, ker se jim neprestano znižuje življenjski standard zaradi porasta cen življenjskih potrebščin.

TOZD Hladna predelava

JEKLOVLEK — 6. marca so se sestali člani SDS Arnez v brusilnici. Razpravljali so o predlaganih kandidatih za delegacijo TOZD Hladna predelava ter za zbor združenega dela v skupščini občine. Strinjali so se s predlogom družbenega dogo-

vora, o programiranju nalog ter oblikovanju sredstev za skupno in splošno porabo v občini. Predlagajo, da naj bi v prvi fazi programa delali bolj umirjeno in da bi plan investicij izvajali le postopoma. Za usklajevalca je bil izvoljen predsednik DS TOZD Hladna predelava tov. Sušnik.

7. marca je imela sestanek SDS Pristo v vlačilnici — luščilnici. Obravnavali so vprašanja, ki se nanašajo na posredovano gradivo. 15 navzočih članov SDS je z glasovanjem potrdilo predlog, da bo pri usklajevanju delovnih skupin sodeloval tov. Markelj, pri podpisu družbenega dogovora pa predsednik TOZD Hladna predelava tov. Sušnik.

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

RTA — 15. marca je imela sestanek SDS v oddelku KER. Obravnavali so predlog samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih. Ne strinjajo se z razlago o delitvi delavcev na delavce in uslužbence in menijo, da so problemi resnejši, kot pa samo D-U in R-Z. So enotnega mnenja, da je treba koristiti člen 117 prehodnih in končnih določb pravilnika — sporazuma, in izjave niso podpisali.

GRADBENO VZDRŽEVANJE — 5. marca je imela sestanek SDS v delavnicah. Na sestanku je bilo navzočih 97 članov SDS, ki so se strinjali s predlaganimi dopolnitvami statuta TOZD VET. Z glasovanjem so potrdili tudi predlagano kandidatno listo za zbor združenega dela. Sprejet je bil družbeni dogovor o splošni porabi v občini, za delegata pri usklajevanju pa so izvolili tov. Rupnika. Pri usklajevanju v občini pa bosta sodelovala tov. Pintar in Mežnarc.

ELEKTRO TOPLOTNA ENERGIJA — 4. marca je imela sestanek SDS Sirc — dispečerji I. Z glasovanjem so potrdili predlog, da bosta sodelavca Pintar in Mežnarc sodelovala pri usklajevanju. Pripomb k družbenemu dogovoru o splošni porabi v občini Jesenice niso imeli.

4. marca je imela sestanek tudi SDS Zalokar — dispečerji IV. Z glasovanjem so potrdili predlagana dopolnila k statutu TOZD VET ter se strinjali s predlaganimi kandidati za delegacijo TOZD VET v zboru združenega dela. Prav tako so sprejeli predlog družbenega dogovora o splošni porabi v občini Jesenice. Pri usklajevanju bo delegat tov. Šmid, v usklajevalni konferenci v občini Jesenice pa bosta sodelovala tov. Pintar in Mežnarc.

SDS Zupan — parne naprave I je imela sestanek 6. marca. Z glasovanjem so potrdili predlagana dopolnila k statutu TOZD VET ter razpravljali o delegatih za zbor združenega dela v občini. S predlogom so se strinjali, prav tako tudi s predlaganimi družbenim dogovorom o splošni porabi v občini. Pri usklajevanju predlogov oziroma pripomb bodo sodelovali tov. Pintar, Mežnarc in Branc.

4. marca je imela sestanek SDS — parne naprave II. Strinjali so se z obrazložitvijo družbenega dogovora o splošni porabi v občini in s predlaganimi dopolnili k statutu TOZD VET. Izvolili so tudi delegate, ki bodo sodelovali pri usklajevanju morebitnih pripomb.

5. marca je imela sestanek SDS Kunšič — parne naprave III. Razpravljali so o celotnem gradivu, ki ga je posredoval delavski svet Železarne in se z glasovanjem odločili za vse predloge.

6. marca je imela sestanek SDS v delavnicah toplotne energije. Brez pripomb so se strinjali s predlaganimi dopolnitvami statuta TOZD VET, prav tako tudi z delegati za zbor združenega dela. V nadaljevanju sestanka so razpravljali o predlogu družbenega dogovora o splošni porabi v občini in za delegata pri usklajevanju pripomb izvolili tov. Pintarja. Pri usklajevanju pripomb v TOZD VET bo sodelovala tov. Potočnik.

6. marca so se sestali člani SDS dispečerji II in III. Na skupnem sestanku so potrdili pravila k statutu TOZD VET in kandidatno listo za delegacijo TOZD VET v zboru združenega dela. Sprejet je bil tudi predlog družbenega dogovora o splošni porabi in izvoljeni delegati, ki bodo sodelovali pri usklajevanju v TOZD ter v občini.

ELEKTRO VZDRŽEVANJE JAVORNIK — 4. marca je imela sestanek SDS Koblar — Lužnik. Dopolnila k statutu TOZD VET so bila sprejeta brez pripomb. Skladno z dopisom obratovodstva so razpravljali in se tudi strinjali z nalogami elektro vzdrževanja. Postavljeno je bilo vprašanje glede benefiranega delovnega staža za dežurne električarje, ki so bili

zaposleni v ukinjenih obratih na Javorniku (težka proga, Javornik II). Prihodnjega sestanka SDS naj bi se udeležil tudi tov. Pogačnik. Z dvajsetimi glasovi so se strinjali s predlaganimi družbenim dogovorom o splošni porabi v občini.

OBRTOVODSTVO EV — 2. marca je imela sestanek SDS Koselj. Z glasovanjem so se odločili za predlagana dopolnila k statutu TOZD VET. Vodja SDS je navzoče seznanil s kandidatno listo TOZD VET v zboru združenega dela, ki je bila sprejeta že na predkandidacijskem zboru. Vodja SDS je obrazložil najvažnejše točke programa samoupravnih interesnih skupnosti. Pripomb ni bilo. Izvolili pa so tudi delegate, ki bodo sodelovali pri usklajevanju morebitnih pripomb. Prisotnim je bila posredovana še informacija, da je delavski svet TOZD VET na sedmi seji sprejel delovne cilje za leto 1974. Z realizacijo teh ciljev bodo dosegli osebne dohodke, predvidene v družbenem planu. Skrajšati bo treba čas mirovanja proizvodnih naprav zaradi neplaniranih vzdrževalnih dosegov (od zastojev za 5 %), to je od 2,63 % koledarskega časa, doseženo v letu 1973 na 2,5 %, kar bo treba 100 % realizirati.

ERD — DES — 5. marca je bil skupni sestanek na katerem je bilo prisotnih 48 delavcev, od obeh SDS. Potrdili so predlagana dopolnila k statutu TOZD VET in se strinjali s 15 kandidati za delegacijo TOZD VET v zboru združenega dela občine Jesenice. V razpravi je bil tudi predlog družbenega dogovora o splošni porabi v občini, ki je bil tudi sprejet.

DES II — 5. marca so na sestanku SDS Oblak sprejeli predlagana dopolnila k statutu TOZD VET. Strinjali so se tudi z delegati TOZD VET v zboru združenega dela skupščine občine Jesenice. Razen tega je bil sprejet program družbenega dogovora samoupravnih interesnih skupnosti in njihovega financiranja. Obrazložen je bil finančni načrt DES ter naloge, ki jih bo treba opraviti v letošnjem letu.

EV JEKLARNA — 5. marca so na sestanku SDS potrdili predlog dopolnil k statutu TOZD VET. V razpravi je bila kandidatna lista za delegacijo TOZD VET v zboru združenega dela občine Jesenice. Živahno so razpravljali o družbenem dogovoru, o splošni porabi v občini in ga tudi sprejeli.

EV PLAVŽ — 5. marca je imela sestanek SDS VEN plavž. Strinjali so se s predlaganimi dopolnili k statutu TOZD VET ter s programom in predlogom financiranja samoupravnih interesnih skupnosti. Pripominjajo, da je treba zagotoviti, da bodo sredstva uporabljena tako, kot predvideva program. V drugem delu sestanka so razpravljali o ciljih elektro vzdrževanja, ki so bili sprejeti na seji 8. februarja, s poudarkom, da je treba zmanjšati zastoj v obratih ter povečati storilnost posameznikov oddelkov in obrata. S tem v zvezi so omenjali tudi delovno disciplino. Obravnavali so še nekatera kadrovska vprašanja in z glasovanjem potrdili predlog za delegate, ki bodo sodelovali pri usklajevanju pripomb v TOZD VET ter v skupščini občine.

VEN BELA — SDS Lovše je imela sestanek 3. marca. Pregledali in potrdili so predlagana dopolnila k statutu TOZD VET. Prav tako so brez pripomb sprejeli predlog kandidatov za delegacijo TOZD VET v zboru združenega dela pri skupščini občine Jesenice. Razpravljali so še o družbenem dogovoru, o splošni porabi v občini in predlog sprejeli brez pripomb. Izvoljeni so bili tudi delegati, ki bodo sodelovali pri usklajevalnih postopkih v TOZD VET in na ravni občine.

SDS Arih je imela sestanek 5. marca. Potrdili so predlagana dopolnila k statutu TOZD VET ter se strinjali s predlaganimi kandidati za delegacijo TOZD VET v zboru združenega dela pri skupščini občine. Pregledali so tudi naloge obratovodje, ki jih bo treba opraviti v prihodnje. Ponovno so postavili vprašanje glede higienskih prostorov v strojinah. Zahtevajo pojasnilo zakaj v strojinah ni možno urediti ustreznih higienskih prostorov.

EV BELA II — Za predlagana dopolnila TOZD VET je glasovalo 21 članov. Brez pripomb so sprejeli predlog evidenciranih možnih kandidatov za delegate, nato pa so izvolili delegate za usklajevanje v TOZD VET ter za usklajevanje morebitnih pripomb k družbenemu dogovoru o programu in financiranju samoupravnih interesnih skupnosti. Kar zadeva sklepe sprejete na seji v TOZD VET 8. februarja, SDS meni, da bodo odredene naloge oziroma cilji izpolnjeni le v primeru, če se bodo za te naloge zavzemali tudi nadrejeni in ne samo delavci.

SDS VEN Bela IV je imela sestanek 5. marca. Z glasovanjem so potrdili predlagana dopolnila k statutu TOZD VET, predlog za delegate pri usklajevanju na ravni TOZD in občine. Prav tako so razpravljali o nalogah odrejenih za letošnje leto.

Novice iz sindikalnih organizacij

ELEKTRO TOPLOTNA ENERGIJA

V ponedeljek, 4. marca, je bila tretja seja sindikalnega odbora. Predsednik sindikalnega odbora tov. Nikolič je navzoče seznanil s pripravami na delovno konferenco, ki je predvidena za torek 12. marca. Ob dnevu žena so sodelavkam odobrili po 50 dinarjev iz sredstev sindikalnega odbora. Ob koncu seje so uredili še nekaj tekočih zadev.

GRADBENO VZDRŽEVANJE

V petek, 1. marca, je bila redna seja sindikalnega odbora. Ker je dosedanji tajnik sindikalnega odbora premeščen na novo delovno mesto so za novega tajnika predlagali in nato izvolili sodelavca Stanka Sorla. Sprejeli so ustrezen sklep glede obdaritve sodelavk ob prazniku dneva žena.

VALJARNA ŽICE

V četrtek, 28. februarja, je bila seja sindikalnega odbora v valjarni žice. Prisotni so bili seznanjeni s pripravami na volitve skupščinskih organov. Podrobneje so bili informirani o uvajanju in pomenu delegatskega sistema. V poročilu predsednika sindikalnega odbora je rečeno, da so dosedanje priprave na volitve potekale skladno z rokovnikom in da delegacija TOZD Valjarn za zbor združenega dela pri Skupščini občine Jesenice šteje enajst članov. Sprejet je bil ustrezen sklep glede praznovanja 8. marca in tudi predlog za zamenjavo dosedanjega refe-

renta za šport. To funkcijo bo v prihodnje upravljal sodelavec Nikola Arbanas. Dalj časa so se zadržali pri rekreacijski in športni dejavnosti. Napraviti je treba seznam udeležencev športnih tekmovanj katerim bodo dodelili po petnajst dinarjev. Tovariš Volčini je predlagal, naj bi v maju v Završnici organizirali tekmovanje v različnih športnih panogah. Tov. Lukan je posredoval predlog izmene Vilman, da naj sredstva namenjena za šport in rekreacijo dobi vsaka izmena posebej.

ELEKTRODNI OBRAT

Predsednik sindikalnega odbora je za petek, 1. marca sklical 9. sejo sindikalnega odbora. Sprejet je bil sklep, da bodo sodelavkam zaposlenim v elektroodnem obratu v izplačilnih kvartah dodali iz sredstev sindikalnega odbora po 25 dinarjev, ob prazniku dneva žena.

UPRAVNE SLUŽBE

Seja sindikalnega odbora je bila v petek, 1. marca. Razpravljali so samo o pripravah na delovne konference. Predsednik sindikalnega odbora tov. Sotlar je povedal, da je bil izveden politični aktiv. Izmed 45 evidenciranih možnih kandidatov je izbrana enajstčlanska delegacija za zbor združenega dela pri Skupščini občine Jesenice. Sindikalni odbor ugotavlja, da so bili ob sestavi predloga enajstčlanske delegacije upoštevani vsi sektorji. Nadalje je bilo rečeno, naj bi združili kandidacijske zbore z delovnimi konferencami sindikata. V TOZD o možnih kandidatih za člane delegacije v zboru združenega dela razpravljajo na sestan-

kih samoupravnih delovnih skupin. Tov. Polak se je zavzemal, naj bi tudi v skupnih službah na podoben način razpravljali o možnih kandidatih za delegate v zboru združenega dela pri Skupščini občine Jesenice. Sprejet je bil sklep naj bi se vse delovne skupine sestale do srede 6. marca. Posamezne člane sindikata so zadolžili za pripravo delovnih konferenc sindikata. Predsednik tov. Sotlar je povedal, oziroma obrazložil s kolikšnimi začetnimi sredstvi bodo razpolagale osnovne organizacije sindikata v Skupnih službah. Določili so še nekatere podrobnosti za izvedbo volitev v občinske organe in sprejeli sklep, da vsaka tovarišica v osnovni organizaciji sindikata dobi po 50 dinarjev.

USTANOVNI OBČNI ZBOR

V sredo, 6. marca, je bil ustanovni občni zbor osnovne organizacije sindikata skupnih služb TOZD VET. Ustanovnega občnega zbora se je udeležilo 28 članov sindikata. Najprej je tov. Torkar Stane obrazložil potrebo po reorganizaciji ter pravila in sporazum. Rečeno je bilo, da bodo o pravih razpravljali tudi na enem prihodnjem sestanku z namenom, da bi bili z njimi seznanjeni vsi člani sindikata. V razpravi so omenjali predvsem vlogo, pomen in naloge, ki jih bo treba opraviti. Sprejet je bil sklep o ustanovitvi samostojnega sindikalnega odbora, vendar s pripombo, da v kolikor ne bi imeli možnosti za delovanje, potem bodo razpravljali o priključitvi k močnejšemu sindikalnemu odboru. Za predsednika sindikalnega odbora so izvolili Staneta Torkarja, ki bo tudi delegat za konferenco sindikata.

HLADNA VALJARNA

V sredo, 6. marca, je bila 15. redna seja sindikalnega odbora v hladni valjarni. Najprej so za novega referenta za kulturno dejavnost izvolili tov. Boruta Verovška, ki je zamenjal Pavla Dimitrova. Sprejeli so ustrezen sklep, glede praznovanja dneva žena in odobrili denarno pomoč Viktorju Komacu, ki že dalj časa boluje. Precej pozornosti so posvetili rekreacijski in športni dejavnosti. Predlagano je bilo, naj bi na sestankih SDS razpravljali ter potrdili procent odtrgljavev vsem članom sindikata v hladni valjarni od osebnih dohodkov za izlete in ostale prireditve. Tekmovalci bodo izplačali po 10 dinarjev žepnine, če bodo tekmovali v bližini, oziroma po 20 dinarjev, če bodo tekmovali v bolj oddaljenih krajih. Sledili sta še dve informaciji, in sicer o pripravah na volitve ter o organizaciji izleta v tujino in piknika. Vsem jubilarantom 50-letnikom naj bi v prihodnje izplačali iz sredstev sindikalne organizacije po 100 dinarjev, upokojenim sodelavcem pa poleg slike tudi po 100 dinarjev.

RAZISKOVALNI ODDELEK

V petek, 1. marca, je bila delovna konferenca sindikata na raziskovalnem oddelku. Delovne konference se je udeležil poleg članov sindikata tudi direktor TKR dr. inž. Marin Gabrovšek. O nalogah, ki jih bo treba opraviti v letu 1974 je govoril vodja oddelka inž. Kürner. Zavzemal se je za to, da bo treba poiskati ustrezno povezavo strokovnih sodelavcev z ostalimi člani kolektiva, tehniki pa bi morali pokazati več samoiniciativnosti ter prizadevnosti. Predlagano je bilo, naj bi ustanovili grupo, ki bo uveljavljala zahteve po bolj realnem ocenjevanju delovnih mest na raziskovalnem oddelku. V razpravi je sodeloval dr. inž. Ga-

brovšek in povedal, da je v teku registracija raziskovalnega oddelka v raziskovalno skupnost Slovenije. Inž. Gabrovšek je zlasti poudaril pomen registracije, s katero dobi raziskovalni oddelk status samostojne organizacije. Dodal je še, da bo zahtevana še večja odgovornost pri delu in drugačen odnos do dela. Dr. Gabrovšek je kritično ocenil odnos do dela in premalo je samo to, če je nekdo fizično prisoten na delovnem mestu. Vsak izmed zaposlenih bi moral narediti bilanco opravljenega dela ter prispevati k boljšim rezultatom.

Predsednik sindikalnega odbora inž. Stocca je obrazložil shemo sindikalne organizacije v Železnari, tov. Banko pa je obrazložil sporazum o ustanovitvi konferenc ter osnovnih organizacij sindikata v TOZD in Železnari. Sprejeta so bila začasna pravila organizacije skupne službe, za člane delegacije v konferenco sindikata TOZD skupne službe pa so izvolili inž. Stocca in Brankota Banko. Ob koncu delovne konference je bilo posredovano še poročilo o poteku priprav na letošnje volitve. Prisotni so bili seznanjeni tudi z listo možnih kandidatov za delegate.

ŠAMOTARNA

V sredo, 6. marca, so imeli v šamotarni 9. redno sejo sindikalnega odbora. Največ so govorili o pripravah za praznovanje dneva žena, medtem ko naj bi delovno konferenco sindikata organizirali v torek, 12. marca.

ADJUSTAŽA ŠTEKEL JAVORNIK

Dvajseta seja osnovne organizacije sindikata je bila 3. marca. Razpravljali so o pripravah na volitve in določili volilni odbor, ki bo opravil svoje delo na dan volitev.

Skupnost zdravstvenega zavarovanja in varstva Kranj zaključila poslovno leto 1973 z izgubo

Na seji obeh zborov skupščinečasne Skupnosti zdravstvenega zavarovanja in varstva Kranj so, dne 27. februarja razpravljali o zaključnem računu sklada zdravstvenega zavarovanja za leto 1973, ki izkazuje 7.543.676,23 dinarjev poslovne izgube. Oba zbora sta po živahni razpravi sprejela in potrdila zaključni račun sklada s sklepom, da se primanjkljaj pokrije iz rezervnega sklada. V zvezi s tem sta sprejela naslednje sklepe:

1. V tovarniških in drugih občilih se objavi obrazložitev k realizaciji dohodkov in izdatkov sklada zdravstvenega zavarovanja v letu 1973.
2. Samoupravna interesna skupnost je dolžna pred predložitvijo samoupravnega sporazuma o financiranju programa na področju zdravstvenega zavarovanja in varstva v letu 1974, temeljnimi organizacijam združenega dela podati objektivno analizo realizacije samoupravnega sporazuma za leto 1973.
3. Zavarovance je potrebno seznaniti s cenami za storitve, ki so jih bili deležni od bolnišnično zdravstvenega varstva in so obremenile skladi.

Poslovno leto 1973 je bilo za Skupnost zdravstvenega zavarovanja in varstva v Kranju poslovno leto, glede na oblikovanje dohodka, kakor tudi glede na kategorije izdatkov. Karakteristično je predvsem to, da je prišlo do fizične zadržitve v poslovanju bivših ločenih skladov zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov na Gorenjskem. Finančni načrt sklada, kakor zaključna bilanca sta zajela za leto 1973 tudi vire, iz katerih se je financiral sklad kmetov.

Realizacija dohodkov in izdatkov je do zaključka leta 1973 spremenila planirane dohodke in izdatke od prvotnega finančnega plana sklada za leto 1973 iz naslednjih razlogov:

1. Finančni plan za leto 1973 je načrtoval dohodek in izdatke na podlagi samoupravnih sporazumov. Ti so temeljili na osnovah resolucije o družbeno ekonomski politiki Slovenije v letu 1973 in na družbenem dogovoru o višini dohodkov, ki so jih samoupravne interesne skupnosti lahko pridobile iz izvirnega priliva sredstev v letu 1973.
2. Temeljna določba prvega finančnega plana za leto 1973 je bila, da Skupnost zdravstvenega zavarovanja poveča izvirne dohodke za 12,5 odstotka na osnovi realizacije v letu 1972.
3. Od takega planiranja se ni ničesar uresničilo. Prispevki iz delovnega razmerja so podrli prvotna predvidevanja zato, ker so nominalni osebni dohodki porasli za 17,7 odstotkov od predvidenih 12 odstotkov. Tako so porasli prispevki zaposlenih v družbenem sektorju, drugi prispevki pa so bili realizirani s spreminjanjem števila samih zavezancev za prispevek ob predvidenem 12,5 odstotnem porastu izdatkov.
4. Med zavezanci za prispevek so izjema zavarovanci kmetijskega zavarovanja, ki do zaključka leta 1973 niso realizirali polovice predvidenih dohodkov sklada iz katastrske dohodka in pavšalov kmečkih gospodarstev.
5. Porast materialnih stroškov je posledica neplanirane inflacije, ki je vplivala tako na same stroške zdravstvenega varstva kot na ostale izdatke sklada. Porast stroškov se je najhitreje občutil pri plačevanju materiala in zdravil po nabavnih cenah.

Prispevek za zdravstveno varstvo za nesreče pri delu in za poklicne bolezni je bil v letu 1973 realiziran s 103,06 odstotki. Pri zbiranju prispevka se je Gorenjska pogodbeno zavezala sofinancirati klinični center v Ljubljani in prispevati sredstva za financiranje investicij v domači zdravstveni mreži. V ta namen je bilo od predvidenih 0,70 odstotkov

1. Splošna bolnica Jesenice 3.673.000 din porabljeno 450.000 din
2. Zdravstveni dom Jesenice 2.200.000 din porabljeno 2.200.000 din
3. Psih. bolnica Begunje 867.000 din porabljeno 867.000 din
4. BGP Kranj 185.000 din porabljeno 185.000 din
5. Institut za TBC Golnik 744.000 din porabljeno 744.000 din
6. Zdravstveni dom Kranj 3.131.000 din porabljeno 3.131.000 din
7. Zavod za zdr. varstvo Kranj 300.000 din porabljeno 132.570,05 din

SKUPAJ po posebnem sklepu IO za delo zdravstvenega sveta

SKUPAJ 40.000 din porabljeno 7.709.570,05 din

Zdravstvenemu domu Jesenice je bilo v letu 1973 dano na račun leta 1974 1.898.000,00 din kot udeležba na investicijskih sredstvih za dokončno dograditev zdravstvene enote v Radovljici.

zdravstveno mrežo v Skupnosti zdravstvenega zavarovanja Kranj za 3.518.000,00 dinarjev. Ta znesek je vplival v končni fazi na prekoračitve izdatkov zdravstvenega varstva s porastom izdatkov za zdravila, boleznine in zdravljenje v bolnišnicah.

IZDATKI ZDRAVSTVENEGA VARSTVA NA ZAVAROVANO OSEBO V LETU 1973 SO NASLEDNJI:

Pri delavcih 1.126,00 din, pri kmetih 1.091,00 din.

CELOTNI IZDATKI SKLADA NA ZAVAROVANO OSEBO SO BILI REALIZIRANI: — pri delavcih 1.466,00 din, pri kmetih 1.530,00 din.

DOHODKI SKLADA V LETU 1973 NA ZAVAROVANO OSEBO: iz prispevkov in dohodkov delavcev na delovno zavarovano osebo 225.205,00 din ali pri 129.403 zavarovanih, 1.740,00 dinarjev na osebo; iz prispevka upokojencev na zavarovano osebo — upokojenca 27.398.000,00 din ali pri 30.613 upokojencih, 895,00 din na osebo; iz dohodkov kmetov, vključno na prenos sredstev iz leta 1972 in prispevki družbenopolitičnih organizacij na zavarovano osebo 7.361.000 dinarjev ali pri 10.390 kmetih zavarovanih 708,00 din na osebo.

STRUKTURA ČISTEGA DOHODKA V LETU 1973

Že takoj je treba povedati, da so se preko stopnje rednega prispevka za nesreče pri delu zbirala sredstva za investicije v zdravstvu in je bilo v letu 1973 v ta namen porabljenih okrog 49 odstotkov vseh zbranih sredstev. Pri upoštevanju tega, je bila struktura čistega dohodka v letu 1973 naslednja:

1. prispevek za zdravstveno varstvo	222.512.118 din ali 93,04 %
2. prispevek za nesreče pri delu	36.999.787 din ali 15,47 %
3. drugi dohodki	640.863 din ali 0,27 %
SKUPNI DOHODKI	260.152.768 din ali 108,78 %
4. izločitev v obvezno rezervno	2.601.528 din ali 1,09 %
5. izločitev za investicije	18.394.684 din ali 7,69 %
ČISTI DOHODEK SKLADA	239.156.556 din ali 100,00 %

1973 naproti letu 1972 v občinah na Gorenjskem takole:

Občina	Indeks 1973:1972	Indeks 1972:1971
Jesenice	116	120
Kranj	120	132
Radovljica	110	126
Škofja Loka	118	126
Trzin	124	130
Skupnost:	118	128

bruto osebnega dohodka zbranih 18.394.684,30 din. Od tega zneska je bilo za klinični center v Ljubljani izločenih 7.383.000 din, za investicije v domači zdravstveni mreži pa 11.011.684 dinarjev. Ta sredstva so bila razdeljena po predlogu zdravstvenega sveta na seji sveta gorenjskih občin, dne 18. 6. 1973 takole.

1. Splošna bolnica Jesenice	3.673.000 din porabljeno	450.000 din
2. Zdravstveni dom Jesenice	2.200.000 din porabljeno	2.200.000 din
3. Psih. bolnica Begunje	867.000 din porabljeno	867.000 din
4. BGP Kranj	185.000 din porabljeno	185.000 din
5. Institut za TBC Golnik	744.000 din porabljeno	744.000 din
6. Zdravstveni dom Kranj	3.131.000 din porabljeno	3.131.000 din
7. Zavod za zdr. varstvo Kranj	300.000 din porabljeno	132.570,05 din
SKUPAJ	11.100.000 din porabljeno	7.709.570,05 din
po posebnem sklepu IO za delo zdravstvenega sveta	40.000 din porabljeno	din
SKUPAJ	11.140.000 din porabljeno	7.709.570,05 din

Stanje sredstev je bilo že v letu 1974 nakazano splošni bolnici Jesenice 1.500.000 din in ostanek Zavodu za zdravstveno varstvo 207.429,95 dinarjev.

Čisti dohodek sklada je bil dosežen z 239.156.556,05 din, vendar je bila poraba za 7.543.676,23 dinarjev večja, kot je bilo treba pokriti primanjkljaj iz rezervnega sklada. Tako je s 1. 1. 1974 v rezervi še 12.336.814,42 din sredstev, s katerimi bo razpolagala Skupnost zdravstvenega zavarovanja v Kranju.

Na ziro računu posebne rezerve je 4.799.900,47 din. Poleg teh sredstev je Skupnost v letu 1972 kot samoupraviteljica Ljubljanske banke participirala na sredstvih anonimnega sklada banke v višini 1 milijon 778.382,85 din. Ta sredstva so posojena Ljubljanski banki za dobo desetih let.

DOHODKI IN IZDATKI ZA LETO 1973 NA DELAVSKO IN KMEČKO ZAVAROVANJE:

DELAVSKO ZAVAROVANJE:	DOHODKI	IZDATKI	RAZLIKA
prispevki iz del. razmerja in za nesreče pri delu	223.376.000 din	—	—
prispevki za upokoje.	27.398.000 din	—	—
drugi dohodki	1.829.000 din	—	—
CELOTNI DOHODEK	252.603.000 din	—	—
obvezna rezerva	2.526.000 din	—	—
izloč. za zdravstvene investicije	18.395.000 din	—	—
ČISTI DOHODEK	231.682.000 din	233.910.000	2.227.000
KMEČKO ZAVAROVANJE	DOHODKI	IZDATKI	RAZLIKA
prispevki iz KD	3.074.000 din	—	—
prispevek družb. pol. organizacij	2.637.000 din	—	—
prenesena sredstva	1.650.000 din	—	—
CELOTNI DOHODEK — čisti	7.288.000 din	11.990.000	4.720.000
obvezna rezerva	73.000 din	—	—
konvencije, čisti dohodek	186.000 din	800.000	614.000
SKUPAJ DELAVCI, KMETIJE IN KONVENCIJA	239.157.000 din	246.700.000	7.543.000

REALIZIRANI OBSEG ZDRAVSTVENEGA VARSTVA V LETU 1973

	leto 1972	leto 1973	indeks
Zavarovanih oseb	166.176	170.406	102,5
aktivni zavarovanci	69.685	72.009	103,3
nosilci zavarovanja	3.795	3.785	99,7
ambulantne, dispanzerske in specialistične storitve	2.418.699	2.769.636	114,00
zdravila — recepti	726.414	803.389	110,00
injekcije	65.382	71.560	109,00
BOLNICE:			
primeri zdravljenja	25.238	25.598	101,00
štev. oskrbnih dni	384.297	401.058	104,00
ZDRAVILIŠČA:			
primeri zdravljenja	567	717	126,00
oskrbni dnevi	112.350	115.016	122,00
Zobna nega št. storitev	342.041	423.617	124,00
zobne proteze — protetika — primeri	23.245	23.861	103,00
ortopedski pripomočki — primeri	6.533	8.541	131,00
pogrebne — primeri	1.122	1.146	102,60

Modernizacija in uporaba znanstvenih dosežkov v medicini omogočata na eni strani uspehe v boju z boleznijo, nesrečo in starostjo, na drugi strani pa zahtevata večje izdatke. To sta zunanji meji, ki opredeljujeta odločitve samouprave

z razvojem zdravstva oziroma blaginjo socialistične družbe. Kako ta obremenjuje sklad, si oglejmo cene kliničnega centra v Ljubljani, ki so veljale v II. polovici leta 1973:

— poprečna cena za 1 dan nemedicinske nege	62,45 din
— poprečna cena za 1 dan medicinske nege	67,73 din
povprečna cena oskrbnega dne	130,18 din
cena za 1 dan intenzivne nege I. stopnje	327,75 din
cena za 1 dan intenzivne nege II. stopnje	139,30 din
Povprečna cena oskrbnega dne skupaj z intenzivno nego	186,00 din
povprečna cena oskrbnega dne vključno z vsemi operativnimi storitvami in še posebej zaračunljivimi materiali ter storitvami	347,05 din
hemo-dializa	2.269,00 din
peritonealna dializa	3.763,10 din
ledvična punkcija	281,75 din
kateterizacija desnega srca	647,20 din
kateterizacija levega srca	970,90 din
vstava elektrode za kardiostimulacijo	1.922,65 din
mehanografska diagnostika srca	597,00 din
pljučna rezistenca	289,85 din
pljučni compliance	439,40 din
punkcija ledvic	281,75 din
streptokinazna terapija	3.694,55 din
pavšalni prevoz z reševalnim avtomobilom do 9 km je	30,70 din
vsak nadaljni prevožen kilometer	3,75 din

V letu 1974 se bomo morali torej dogovoriti glede na finančne možnosti temeljnih organizacij združenega dela.

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJ

Železarstvo po svetu

LR KITAJSKA

LR Kitajska je leta 1972 proizvedla 23 milijonov ton surovega jekla, leta 1973 pa skoraj 25 milijonov ton. Največja kitajska železarna, ki ima več kot 12 manjših plavžev, je Anshan v Mandžuriji, druga je Wuhan v osrednji Kitajski in tretja Paotou v Mongoliji. Letna proizvodna zmogljivost največje železarne je šest milijonov ton surovega jekla, ostalih dveh pa dva milijona ton.

Na Kitajskem obratuje le malo kisikovih konverterjev. V glavnem proizvajajo jekla s SM pečmi in Bessemerjevimi konverterji. To pa predvsem zato, ker v tej državi primanjkuje električne energije. Kitajska ima dovolj železove rude in premoga, manjka pa ji starega železa. Skoraj milijon ton starega železa bodo uvozili iz ZDA, Avstralije in Kanade.

Kitajska je tudi pomemben uvoznik železarskih izdelkov, predvsem iz Japonske. V letu 1972 so uvozili 1,7 milijona ton železarskih izdelkov.

LR Kitajska si prizadeva, da bi povečala proizvodne zmogljivosti svojih železarn. Zato je vlada že navezala stike z različnimi družbami, da bi ji pri tem pomagale. To so predvsem železarske družbe iz ZDA, Japonske in Zvezne republike Nemčije.

SOVJETSKA ZVEZA

Sovjetska zveza, ki je leta 1972 prevzela pred ZDA prvo mesto na svetu v proizvodnji surovega jekla, računa tudi v pri-

hodnjih letih, da bo prvenstvo obdržala še naprej. Tekoči petletni načrt predvideva, da bo narasla proizvodnja surovega jekla v letu 1975 na 146 milijonov ton. V tem obdobju bi moralo priti obratovati šest novih plavžev, 12 LD konverterjev, 15 električnih peči, 35 različnih valjarniških prog.

Največji železarni v Sovjetski zvezi sta Magnitogorsk in Krivoproj. Prva proizvede letno 14,5, druga pa 10,8 milijona ton surovega jekla. Sledijo železarne Zdanov s 7,1, Nižni Tagil s 6,4, Čerepovec s 6,3 in Čeljabinsk s 6,2 milijona ton.

Na področju Kurska, oddaljen je 500 kilometrov južnoahodno od Moskve, nastaja že nekaj časa nov železarski center. Njegova osnova je nahajališče kvalitetne železove rude, katere skupne rezerve cenijo na približno 45 milijard ton. Nahajališča so zelo ugodna, ker ležijo v povprečju 50—100 metrov pod zemeljsko površino in bo zato možno izkoriščanje v dnevnem kopu. Do leta 1975 bodo povečali izkop železove rude tega področja na 40 milijonov ton. S to rudo bodo preskrbovali tudi železarne v ostalih vzhodnoevropskih socialističnih državah.

Vse kaže, da bo v bodoče postal največji železarski center v Sovjetski zvezi Krivoproj. Računajo, da bo v prihodnjih letih dosegel letno proizvodnjo surovega jekla 22 milijonov ton.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Tudi zahodnonemške železarne so povečale letno proizvodnjo surovega jekla v letu 1973 v odnosu na leto 1972.

Povpraševanje po železarskih izdelkih je pripeljalo do tega, da je na zahodnonemškem tržišču 30 odstotkov železarskih izdelkov uvoženih. Da bi to zavrli, so se nekatere železarne odločile za uvoz slabov iz južnoafriške republike in Avstralije.

V letu 1973 so zahodnonemške železarske družbe zelo povečale svojo letno proizvodno zmogljivost. V železarni železarske družbe Thyssen, je pričel obratovati plavž s proizvodno zmogljivostjo 10.000 ton grodja na dan (peti plavž po dnevni zmogljivosti na svetu), pri družbi Krupp plavž z zmogljivostjo 6000 ton in pri družbi Mannesmann s 5000 tonami.

Železarski strokovnjaki v Zvezni republiki Nemčiji se sprašujejo, kaj bo sledilo temu velikemu povpraševanju po železarskih izdelkih. Na splošno prevladuje mnenje, da bo leto 1974 za železarje v zahodni Nemčiji še bolj uspešno od leta 1973.

Ker se zahodnonemške železarske družbe bojijo prenasitnosti tržišča z železarskimi izdelki v Zvezni republiki Nemčiji, so začele investirati v tujino. Tako bo družba Hoesch sodelovala pri izgradnji železarne v bližini Amsterdamu na Nizozemskem, družba Thyssen pa je investirala v železarno Fos na francoski sredozemski obali.

Na obali Elbe pri Hamburgu je industrijalec Korf zgradil mini železarno, ki ima letno proizvodno zmogljivost 600.000 ton surovega jekla. Pri proizvodnji uporablja Midland-Ross-Mildrex postopek direktne redukcije železove rude, električne jeklarske peči in naprave za kontinuirno vlivanje jekla. Proizvaja predvsem paličasto jeklo in žico za potrebe gradbeništva.

Skupaj z železarskimi družbami Krupp in Peine-Salzgitter bo Korf gradil kompleks železarn v mestu Kursk v Sovjetski zvezi.

Tonči je ukazal, naj čelni partizan obstane. Poklical je Smelija: »Izberi dve skupini po šestnajst partizanov. Vsaka naj zasede drugi predel ceste. Vendar se na cesti spustite šele natanko opoldne. Prerežite telefonske žice in čakajte. Če bi zagledali Nemce, močno užgite, potem se lahko umaknete. Drugače nas počakajte. Razumel?»

Ni poslušal odgovora. Pomignil je petim partizanom, ki so bili okrog Anzeja in Miheja, da bodo odšli naprej. Previdno so jo ubirali proti sredini vasi, dokler ni Tonči zagledal grm, ki ga je iskal. »Tule se previdno skrijte. Od zunaj nas ne sme nihče videti!«

Sprva se jim je zdelo v grmu zabavno; stiskali so se drug k drugemu, razposajeno suvali in čakali, da bo napočil — njihov čas. Kot zakleto, se dnevu ni mudilo. Svetlikalo se je počasi, kot njim navkljub. Oglašali so se prvi petelini, slišali so topot korakov, hreščeče odpiranje vrat, ko so šli skrbni gospodarji ali hlapci pokladat konjem. Vas je še spala. Ko se jim je zazdelo, da so že neskončno dolgo v grmu, so se začeli v vasi razlegati šele prvi človeški glasovi, bolj klici kot pogovor.

Tonči se je prerinil rahlo naprej, da je imel boljši pregled v vrata hotela. Na nasprotni strani ceste, v nekakšnem dvorišču ali ravnem prostoru, kjer so lahko kmetje zaustavljali vozove, kjer je najbrž postajal poštni avto, je bila velika lipa. Vsaj dva borca bi se lahko skrila za njeno široko deblo. Pa kaj, ko ni bila v njegovem načrtu. Zamislil si je, da bodo ta prostor tiho pretekli in presenetili policiste pri kosilu.

»Počakali bomo do dvanajstih, ko pridejo policisti v hotel na kosilo,« je šepetaje razlagal načrt. »Počakali bomo dobro minuto, da si bodo odpeli pasove, jih položili na obešalnike in sedli za mizo. Potem bomo tiho stekli. Ste razumeli... tiho! Nobenega juriš in hura! Ne smemo nas videti, ne slišati. Anzej in Jozef, pripravita usak po dve bombi. Hubi bo na moj znak pripravljen ob vratih. Ko bom rekel pripravljeni, zdarita z bombami po tleh. Stejem do štiri. Hubi odpre vrata in vidva vrčeta bombi pod mizo. Nič ne štejeta, vrčeta takoj, potem jaz ustretim. Umakneta se za steno in ko bombe eksplodirajo, planemo v sobo. Anzej, tu imaš mojo pistolo. Glej da ne boš v razburjenosti streljal po svojih. Pripravite bajonete... tudi z njimi se bomo spopadli. Vidva,« je z glavo pomignil proti

novincema, ki sta ga strmeč poslušala, »pa eden na levo, drugi na desno stran hotela. Ustrelita proti vsakemu, ki bi hotel na pomoč v gostilno. Natanko premislita, kaj vse bi se lahko zgodilo in kako boste hitro delovali.«

Tesnoben molk, ki je sledil njegovi razlagi, ki jo je v teh dneh do podrobnosti domislil, ga je zaskrbel. Res je vzel najboljše fante v četo, najbolj drzne, vendar, razen Anzeja in Miheja, še nikoli niso bili v resnem spopadu. Pa tudi Mihej in Anzej se najbrž še nista tolkla na blizu. Na fronti sovražnika komaj vidiš, je le premikajoče telo v uniformi, tu pa ga spoznaš kot človeka. Srečaš se z njegovim pogledom, strahom v očeh. Potlej bo treba še z bajonetom. Če se bodo upirali in v hipu zbrali, bo treba tudi z noži. To je najhujše, posebej še za novince. Bodo zmogli?

Se zmerom so molčali. Slišal je globoko dihanje, ki je bilo včasih podobno stoku, vzdihu, ki se je izvil iz globine prsi. Kaj pa če se bo kar koli spremenilo? Da bi na primer eden od policistov moral na potrebo in jih bo zagledal v veži, ko bodo odpirali vrata. Če je spreten, dovolj priseben, jih napade s samokresom in ves načrt bo postavljen na glavo. Sklatiti ga moram, ves čas moram biti pripravljen, da se bo zgodilo tudi nekaj... nepredvidenega. Pomisliti moram in delovati hitro, kot blisk, je tuhtal.

»Pohje, če padem, Jerca ni več nedolžna,« je ponosno povedal Hubi. »Lagal sem ji, da grem na rusko fronto, da se mi vse tako zdi, kako me ne bo več nazaj. To jo je zmoglo. Če me kdo freni, da boste vedeli — dedec sem!«

»Padejo večinoma nerodni, počasni,« je zategnil Tonči, ki mu pogovor o smrti ni dišal. Zamislil si je, da bo ta svoj napad izpeljal brez padlega partizana.

»Tako se mi zdi kot bi bili v kurniku,« se je domislil Anzej.

»Dobil boš tudi zrna, samo malo težja. Iz svinca. Hitro jih boš sit,« se je posmehal Mihej. »Glej, punca. Mejdun je ritasta. Ta pa ni iz doline. Tu so vse bolj tanke. Kako bi ji povedal, naj me potlej, ko pozabljam policiste, počaka. Koliko časa mi daš, komandir?«

»Minuta!«

»Ne, ne, škoda punce. Vredna je več. Za tole... eno uro bi že potreboval.«

Potlej so začeli fantje zganjati prismođarije. Tonči je zaslišal prvo hihitanje. »Le prismođajte, samo

smejati se ne sme nihče. Naj si raje odgrizne jezik, kot bi se zakrohotal.«

Oprezovali so za vsakim človekom, ki so ga zagledali; pospremili so ga z zafrkljivimi vzdevki, ki so imeli en sam namen; da bi zabavali. Na zajtrk so prišli tudi policisti. V te so le strmeli. Nihče se ni pošadil na njihov račun. Zagledali so kmetico, kako je prišla pod lipo. Za roko je držala fantiča, ki se je nemirno prestopal. Kaj če bi fanta nenadno pripeljal in bi hotel za grm. Zagledal bi jih in zaupil. Vse bi propadlo zaradi smrka, ki ga je pritisnilo na potrebo. Pripeljal je avto, ki je kmetica je s sinom vstopila: tako je bila tudi ta preizkušnja razrešena.

Tonči je pogledoval na uro, ki se je na cerkvenem zvoniku komajda premikala. Po enajsti pa je skoraj zastala.

Bom imel srečo, se je vpraševal? Prav sreča ni je potrebna. Brez nje bo lahko vse skupaj hudičovo klavirno. Kako bi gobcali, če bi zvedeli, da so se pol dneva stiskali v grmu, potlej pa morali le bežati v planino. To je bil njegov načrt, dober samo v primeru, če bi uspel. Drugače... Rad bi mislil na kaj drugega, a ni mogel. Spomnil se je, da ima bodalo, ki ga ne bo potreboval. Brzostrelke ne sme spustiti. Ponudil je bodalo Miheju, naj ga da naprej.

Borci so počasi utihnili. Trenutek odločitve se je bližal. Kdo med njimi tega ne bo preživel? Tudi Tonči, ki je bil doslej miren, bolj nestrpen kot zaskrbljen, je čutil, kako ga začena težiti odgovornost. Ni mislil o smrti, če ga bo zadelo; skrbelo ga je, če se bo posrečilo...

Črna kazalca na cerkveni uri sta se zgoraj prekrila. Zadonel je zvon, ki je zadržel tudi med njimi. Spogledali so se z upanjem. Nič več ne bodo šteli ur, še minut ne — zdaj bo šlo za sekunde: ko bodo sikale krogle, za delčke sekund.

Policisti so prihajali počasi, brezskrbno, v čistih, zlikanih uniformah. Najprej trije, pa dva... No, za njimi še trije. Kmet je dobro opazoval.

»Ko bo treba, brez razburjenja. Uspelo bo,« je rekel Tonči in gledal v hrbte zadnjih treh policistov, ki so zginjali za večnimi vrati. Minuta... ne, raje dve... Kaj pa, če bo prišla že natakara? Kako bi z bombami nedolžno natakara? Morebiti je pa tisto dekle... Fantje previdno... Anzej, Mihej, pripravita bombe. Hugo, saj veš, k vratom. Na štiri odpreš... Brez razburjenja. Gre mo!»

Moral se bo opravičiti in si nekaj izmisliti, a se boji, da mu učitelj Kavrič, ki ga imajo prvo uro, ne bo verjel.

Šele v šoli mine Žefa skrb. Šole včeraj sploh ni bilo. Na vratih razreda je bil listek in na listku je pisalo, da pouka ni. Vsi, ki so prišli, so šli domov.

»No, srečo sem imel,« se Žef smehlja, potem pa opazi, da ga tudi Vipernik gleda drugače kakor navadno. Ko sta se srečala z očmi, mu je pomenljivo pomežiknil, kakor da bi hotel reči, češ, zdaj vem, kdo si.

Tudi ta pogled se Žefu zdi kot nepričakovan, a velik dar, saj je čutil v tem pogledu zaupanje in opravičilo.

In to je vse, kar bi rad Žef.

»Ja, vse. Le kaj bi še hotel,« čuti, da bosta kmalu z Vipernikom prijatelja.

Toda ura se še ni začela, ko vstopi upravitelj, z njim pa učitelj Kavrič in Miklavčič, ki sta si sicer huda politična nasprotnika (Kavrič je član Slovenske ljudske stranke, Miklavčič član jugoslovanske narodne stranke in orjunaš), zdaj pa sta drug z drugim zelo vljudna, čeprav odseva z njunih obrazov, še bolj pa z upraviteljevega obraza stroga učiteljska resnost, ki pa se že po prvih ravnateljevih besedah spremeni v pravo policijsko strogost.

»Najbrž ste uganili, zakaj sem tu,« upravitelj z bliskovitim pogledom ošine razred. »Tudi to mi je znano, zakaj je učitelj Miklavčič našel prazen razred. Med vami je zarotniška drhal, ki je včeraj rogovilila po Ljubljani. In nekdo od te drhali — vem, kdo je bil, a vam ne povem, ker hočem, da se javi sam ali pa da mi vi poveste sami — ja, ta znani nekdo od te drhali je pilepil tale listek — pokažite, gospod Miklavčič — tale listek, ki ga vidite v rokah gospoda učitelja Miklavčiča na vrata... Ja, vse nam je znano in zato zahtevam, da se pri priči javi sam, če noče, da ga bomo izročili policiji.«

»Kar izročite ga, gospod upravitelj,« se z dobro igrano resnobo oglasi Pleš.

»Najprej povej koga!« se v upraviteljevo resnost prikaže rahel izraz olajšanja.

»Ja, najprej povej koga,« ponovita za upraviteljem tudi oba učitelja kakor ministranta.

»Nikogar, pač pa listek. Policija zbira take stvari.«

»Sedi!« zaripne upravitelju beseda.

»Sedi!« administrirata zato tudi učitelja.

»Policijo lahko kaj hitro pokličem in jo tudi bom, če se krivec ne bo javil sam!«

»Krivec, Krivec, javi se. Tebe je imenoval,« zašumi po razredu, obrazi pa se obračajo proti prvi klopi, kjer sedi ne preveč pameten fant, ki se piše Krivec in ki se ima za nekaj več od drugih, ker je sin bogatega ljubljanskega obrtnika in ki je v obr

Ob svetovnem dnevu invalidov

Prvo pomladansko nedeljo so si invalidi izbrali za svoj praznik. Vsako leto na ta dan praznujemo svetovni dan invalidov. Po priporočilu mednarodnega združenja delovnih in civilnih invalidov (FIMTIC), smo za letošnji praznik povzeli geslo

INVALID — TVOJ TOVARIŠ

Morda te tri besede povezuje nekomu ne pomenijo nič, gotovo pa veliko pomenijo vsakomur, ki se ob teh besedah globlje zamisli, in jih vsaj sam pri sebi počasi izgovori. Temu se gotovo odpre pravi pomen teh besed, zlasti če se zaveda, da v naši družbi ureditvi vse pravice — teh pa ni malo — izhajajo iz dela.

Vključitev v življenje in delo je osnovni motiv, kadar govorimo o telesno ali duševno prizadetih ljudeh. Vsi invalidni ljudje in duševno nezadostno razviti še nimajo enakih možnosti sodelovanja v družbenem življenju, saj je med njimi več ljudi z nezadostno izobrazbo, s podpoprečnimi dohodki zaposlenih z neustreznim delom in z majhno možnostjo vplivanja na svoj razvoj.

Ce poznamo nekatere zakonitosti družbenega razvoja, nam postane jasno, da:

- problemi invalidnih ljudi niso rešljivi, če jih izločimo iz splošnih družbenih problemov;

- rešitev problemov invalidnih ljudi moramo iskati v organizaciji take samoupravne družbe, v kateri bodo vsi ljudje — vključno tudi invalidi — sodelovali v različnih aktivnostih na vseh ravneh družbenega udejstvovanja;

- družbene razmere, ki otežujejo življenje invalidnim ljudem, otežujejo življenje tudi drugim.

Ce ta dejstva oziroma ugotovitve analiziramo, lahko ugotovimo, da imamo samoupravno družbo, da smo si z zvezo in republiko ustavo zapisali pravice do ekonomske, socialne in osebne varnosti človeka in proglasili: solidarnost in vzajemnost vsakogar do vseh in vseh do vsakogar, ki temeljita na zavesti delovnih ljudi, da lahko svoje trajne interese uresničujejo samo po tih (ustavnih) načelih.

Tako pravi ustava, kaj pa predpisi in naša pripravljenost do take ureditve?

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju daje delovnim invalidom pravice:

- do rehabilitacije, usposobitve za ustrezno delo,
- do zaposlitve na drugem ustreznem delu,
- do nadomestila osebnega dohodka, če je na drugem delu le-ta nižji.

- do invalidnine, do dodatka za pomoč in postrežbo, do prejemanja oskrbnine v času, ko je invalid na rehabilitaciji.

Torej lahko rečemo, da ima ta skupina invalidov z zakonom zagotovljene pravice.

Poleg zakonskih pravic so dane invalidom železarne tudi stvarne pravice. Morda je prav, da ob tem prazniku povemo, da so vsi invalidi, pri katerih je nastala invalidnost v času zaposlitve v železarni, zaposleni. Da vsakemu invalidu zagotovimo usposabljanje — rehabilitacijo neposredno na delovnem mestu ali če določeno delo zahteva, tudi v ustrezni izobraževalni ustanovi. Ravno zaradi teh možnosti in razumevanja, so mnogi naši invalidi celo napredovali in pridobili ustrezen poklic.

Žal, tako ni povsod, zato bodo morale družbenopolitične skupnosti v okviru dogovorov o kadrovske poli-

tiki bolj odločno zapisati oziroma uveljaviti ustavne in zakonske pravice invalidnih in manj zmožnih oseb za delo.

Vsekakor pa je nujno ob tem prazniku ponovno zastaviti vprašanje: Kdaj bomo podobne pravice, kot jih imajo delovni invalidi, uzakonili tudi invalidnim osebam, ki se še niso mogle usposobiti za ustrezno delo? Kdo bo tem ljudem zagotovil ustrezno rehabilitacijo — usposobitev za delo?

O vseh teh problemih je potrebno govoriti prav v tem času, ko praznujemo dan invalida. Z ozirom na zahtevno delo je gotovo pravilna odločitev republiške konference za rehabilitacijo invalidov in v skladu s tem tudi naše železarne, da takšne razprave kot tudi druge priložnostne prireditve v zvezi z mednarodnim dnevom invalidov organiziramo v

mesecih marcu, aprilu in maju, s poudarkom na letošnjem geslu invalidov.

Ce se bomo ob teh razpravah držali gesla in resnično hoteli postati invalidom tovariši, se bomo gotovo odločili za enotno slovensko akcijo, v kateri bodo odpadle vse ideje za cepitev sil in sredstev, da bomo iskali le pota za izpolnitev sedanjega sistema, oziroma tistega, kar je na področju rehabilitacije invalidov že ustvarjenega in preizkušnega.

Z nadaljevanjem in širjenjem možnosti rehabilitacije invalidov v delovnih organizacijah ob koriščenju vseh že obstoječih izobraževalnih zavodov, bomo najhitreje ustrezno usposobili invalide, in ob dani možnosti usposabljanja v normalnih pogojih (seveda kadar je z ozirom na stopnjo invalidnosti to možno) bomo tudi dokazali, da besede Invalid — tvoj tovariš niso samo geslo, da je to naša stvarnost. Zdravko Pogačnik

Zbor borcev iz koroških partizanskih enot

V četrtek, 14. marca, t. l. so se zbrali borci z Jesenic, ki so se borili med vojno v koroških partizanskih enotah in se pogovorili o svojem dosedanjem delu in nalogah, ki jih čakajo v bližnji prihodnosti. Med doslej najbolj prizadevnimi člani sta bila vsekakor predsednik občinskega odbora ZZB Jesenice France Konobelj-Slovenko in Slavko Markelj pa tudi drugi, katerih zasluga je, da so se v minulih štirih letih vezi med borci tostran in onstran Karavank utrdele in postale stalne in ki so dali pobudo za stalno sodelovanje in srečanja z zamejskimi, predvsem koroškimi Slovenci.

Tako je srečanje s koroškimi Slovenci na pobudo ZZB Jesenice pred štirimi leti rodilo uspehe predvsem pri povezavi in sodelovanju jeseniških in koroških kulturnih skupin. To sodelovanje je postalo zlasti med jeseniškimi in koroškimi pesniki in pisatelji ter slikarji v okviru kluba Tone Čufar, pri katerem je izšla zbirka koroškega slovenskega pesnika Andreja Kokota Čuje zvonovi pojo, pa tudi koroška partizanska lirika v zbirki Mihe Klinarja Na mrtvi straži, trajno in organizirano. Mimo tega so koroški besedni ustvarjalci stalni sodelavci literarne priloge železarja Listi.

Na zboru so ugotovili, da je na Jesenicah več kakor petdeset borcev, ki so se med vojno borili na Koroškem, med njimi tudi Ivan Vovk-Zivan, ki je kot prvi spremljal narodnega heroja Matijo Verdnika-Tomaža na Koroško in Tomažev kurir Boris Praprotnik-Pavel. Poleg njiju pa še vrsta borcev, ki so se že leta 1943 borili v prvi zahodnokoroški partizanski enoti in ki so izvedli tudi prvo večjo partizansko akcijo v tem predelu Koroške — napad na tovarno akumulatorjev v Bistrici v Rožu.

Na zboru so govorili tudi o knjigi, ki jo o tem času piše Mile Pavlin in katere rokopis sta doslej prebrala France Konobelj-Slovenko in Ivan Vovk-Zivan ter ugotovila, da je v tej knjigi vrsta netočnosti, ki jih bo moral sicer zelo prizadevni in zaslужni partizanski kronist in pisatelj Mile Pavlin popraviti. Sploh so na zboru največ govorili o zgodovini partizanskega boja na Koroškem. Zanimiva je bila zlasti pripoved tovariša Pulca o partizanskem napadu na Sveče v začetku leta 1944, pa tudi drugi so povedali nekatere stvari, ki si jih bo kronist tega obdobja moral zapisati, kakor na primer boji zilske čete jeseni leta 1944, čete, ki sta ji načelovala komandir Lovro Blažin-Dušan in komisar dr. Vojan Rus in ki je partizanovala v izredno težavnih okoliščinah kot krajna jugoslovanska partizanska enota na severozahodu naše slovenske domovine.

Že ta pogovor o zgodovinskih dogodkih pred tridesetimi leti je opozoril, da smo na zgodovini koroških partizanskih enot na Jesenicah doslej premalo delovali in da se bo treba v prihodnje povezati s koroškimi partizanskimi borci iz radovljiške občine in morda, če bo potrebno, tudi z drugimi gorenjskimi občinami.

Občinski sindikat

V torek, 12. marca, se je sestal plenarni občinski sindikalnega sveta Jesenice. Obravnavali in potrdili so zaključni račun za lansko leto in predlog letošnjega proračuna ter govorili o nekaterih vprašanjih v zvezi z novo organiziranostjo sindikata.

Poročali smo že, da smo v naši občini v začetku februarja ustanovili deset občinskih konferenc osnovnih organizacij sindikata, in sicer za področja: vzgoje in izobraževanja, zdravstva in socialnega varstva, uprave, pravosodja in carine, trgovine, obrti, gostinstva, stanovanjske in komunale dejavnosti, prometa in zvez, kovinske industrije ter gradbeništva.

o svojem delu

Na vseh ustanovnih konferencah so izvolili svoja vodstva, obenem pa tudi po tri delegate za občinsko organizacijo sindikata.

Vsi ti delegati bodo v bodoče sestavljali novo občinsko vodstvo, ki se bo imenovalo svet zveze sindikatov občine Jesenice. Izmed sebe bodo izvolili le še predsedstvo. Na omenjeni seji plenuma so se domeni, da bo občni zbor občinske sindikalne organizacije, 13. aprila.

Poleg tega so na seji govorili še o resoluciji za 7. kongres ZK Slovenije. Navzoči so se v celoti strinjali z besedilom resolucije in menili, da bi morali vsebino in zahteve tudi dosledno izpolnjevati.

Novice iz radovljiške občine

Na II. občinski kandidacijski konferenci SZDL v petek 15. marca, so potrdili 21-člansko listo kandidatov za družbeno politični zbor občinske skupščine. Na listi so kandidati: Ferdo Bem, Ivan Cerkovnik, Janez Erman, Niko Fabjan, Stefan Hajdinjak, Francka Hribar, Zlato Kavčič, Ludvik Kerčmar, Alojz Kos, Janko Kralj, Ljuba Kunstelj, Sonja Leskovec, Polde Pernuš, Drago Rozman, Borut Rus, Metod Staroverski, Anton Suhadolnik, Ivanka Slibar, Pavel Tolar, Ljuba Urevc in Janez Žitnik. Hkrati so potrdili kandidature inž. Poldu Pernuša za predsednika občinske skupščine, Ivana Cerkovnika za podpredsednika, dipl. oec. Franca Podjeda za predsednika izvršnega sveta, Ferda Bema za predsednika DPZ, Pavla Tolarja za namestnika DPZ, inž. Joža Kapusa za predsednika ZDS, Joža Meršola za podpredsednika ZDS in Franca Jereta za predsednika zbora KS.

V drugi fazi volilnih priprav je bilo opravljeno v občini 100 kandidacijskih konferenc, 80 v TOZD oz. OZD in 20 v krajevnih skupnostih. Od 850 potrjenih kandidatov za delegacije ZZZ in zbora KS bodo občinske skupščine, bodo občani volili 719 delegatov. Več kot 70 % vseh potrjenih kandidatov doslej še ni opravljalo nobene odborniške ali poslanske funkcije.

V petek 22. in soboto 23. marca bo v hotelu Jelovica na Bledu posvet vseh gorenjskih delegatov za VII. kongres ZKS in X. kongres ZKJ, ki ga sklicuje medobčinski svet ZK za Gorenjsko. Delegati bodo obravnavali osnutke statuta ZKS in ZKJ, dopolnila k osnutkom resolucij in ostali kongresni material in se dogovorili o svojih nalogah v pripravah za kongrese in na samih kongresih.

Občinski sindikalni svet je v dogovoru z občinsko volilno komisijo sklical v četrtek 21. 3. dopoldne predsednike vseh volilnih komisij iz delovnih organizacij na inštruktažo o pripravah volilnih imenikov in izvedbo volitev delegacij občinskega zbora združenega dela. Popoldne pa so opravili inštruktažo tudi za predsednike volilnih komisij iz vseh krajevnih skupnosti za pripravo in izvedbo volitev delegacij za zbor krajevnih skupnosti.

Občinska konferenca ZK je na 3. seji 15. marca med drugim potrdila tudi program komisije za idejno politično usposabljanje komunistov, ki ga bo izvajala delavska univerza Radovljica. Poleg obravnave kongresnega gradiva v vseh organizacijah in aktivih ZK, program vsebuje tudi teme o odnosih socialističnih sil do religije, cerkve in klerikalizma, o diktaturi proletariata, o položaju delavca v združenem delu in o spremembah političnega sistema s posebnim poudarkom na delegatske odnose. Program predvideva uvajalne seminarje za novospregate člane in kandidate za sprejem v ZK. Organizirana bo tudi partijska politična šola, ki bo imela A in B program in bo namenjena mlajšim komunistom.

Na podlagi sklepov občinske konference ZK in občinskega sindikalnega sveta je delavska univerza organizirala tri seminarje za člane organov samoupravne delavske kontrole. Prvi seminar je bil v sredo 20. marca v hotelu Alpe-Adria v Radovljici, naslednja dva pa bosta v torek 26. in v sredo 27. marca v istih prostorih. Na seminarju bodo govorili o vlogi samoupravne delavske kontrole, o novem družbeno ekonomskem sistemu, o urejanju medsebojnih razmerij v TOZD in OZD, o sodelovanju med organi delavske kontrole in službo družbenega knjigovodstva in o osnutkih poslovnika organov delavske kontrole. Vsi udeleženci bodo prejeli zajetno pismeno gradivo, ki bo služilo za pripomoček v njihovem delu.

Na seji občinskega štaba za samoupravna dogovarjanja, ki je bila v ponedeljek 18. 3. so prebrali predlog skupne in splošne porabe za 1974. leto, ki znaša v globalu 20,4 % več kot lani oz. 170.994.000 din, medtem ko je bila lanskeletna poraba okoli 144.000.000 din. Končni pristanek o višini stopenj prispevkov iz bruto osebnih dohodkov za financiranje samoupravnih interesnih skupnosti bo dal štab šele, ko bodo usklajena stališča tudi v republiškem štabu.

Zaradi pripomb odbornikov z Bleda, občinska skupščina na zadnji seji 13. 3. ni sprejela pripravljen predlog odloka o registraciji plovnih objektov in o varnostnih ukrepih na Blejskem in Bohinjskem jezeru. Odlok bo upravni organ še dopolnil in ga predložil v potrditev na eni od prihodnjih sej občinske skupščine.

Občinski odbor ZRVS in oddelek za NO pri občinski skupščini je v sodelovanju z delavsko univerzo pripravil predavanje za rezervne starešine o predlogu resolucije za VII. kongres ZKS. Prvo predavanje je bilo v ponedeljek 18. 3. v Radovljici, v torek 19. marca na Bledu in v četrtek 21. marca v Bohinjski Bistrici. Naslednja tema o okupaciji v sodobnih pogojih vojne, bo na programu v začetku aprila.

V nedeljo 31. marca bo ob 11. uri dopoldne na Linhartovem trgu v Radovljici proslava v počastitev 100-letnice rojstva generala Rudolfa Maistra, ki jo prireja občinski odbor Zveze borcev-prostovoljcev za severno mejo 1918—1919. Ob tej priložnosti bodo na pročelju graščine odkrili spominsko ploščo Alpski četi, ki se je 1918. leta zbirala na tem mestu pred odhodom na bojišče. Na proslavi bodo sodelovali govorniki iz Radovljice, Ljubljane in iz Koroške, v kulturnem programu pa godba na pihala iz Lesc, recitatorji DPD Podnart in pevski zbor Lipa iz Radovljice.

Občinski odbor ZZB NOV Radovljica je pozval vse nekdane borce, ki so bili med NOV radiotelegrafisti, telefonisti ali šiferji, da se prijavijo v novoustanovljeni področni odbor vezistov NOV. V odboru bodo včlanjeni vsi prijavljeni interesi iz radovljiške in jeseniške občine. V kratkem namerna vojske sklicati občni zbor in prirediti tovariško srečanje vseh partizanskih vezistov.

V smernicah gospodarskega razvoja občine v 1974. letu je predvideno, da se bo blagovni izvoz industrije povečal letos za 30 %, od lanskeletnih 14.053.000 na 18.300.000 USA dolarjev letos. Izvozno dejavnost bodo industrijske delovne organizacije usmerile zlasti v države v razvoju in tiste dežele, kjer bo ugodnejša nabava surovin in boljši plasma izdelkov.

Planinsko društvo Radovljica prireja drevi (22. marca) ob 19. uri v graščinski dvorani svečano otvoritev razstave planinskih fotografij avtorja Milana Ropreta. Ob otvoritvi bo s samostojnim koncertom nastopil moški pevski zbor DPD Podnart pod vodstvom Marjana Eržena. Razstava bo odprta do 31. marca.

Od 22. do 31. marca razstavlja v galeriji delavskega doma v Trbovljah 16 članov likovne skupine Likor pri ZKPO Radovljica 37 olj, grafik in akvarelov. Razstava sodi v okvir sodelovanja med Likorjem in likovno sekcijo Relik pri DPD Svoboda Trbovlje-Center. Trbovljski likovniki bodo razstavljali v Radovljici v začetku junija.

Na pobudo vodstva gasilskega društva Mlino na Bledu so februarja ustanovili upravni odbor in tehnično vodstvo nove folklorne skupine, ki zaenkrat šteje 17 fantov in deklet. Skupina bo delovala v okviru novoustanovljenega KUD Bled.

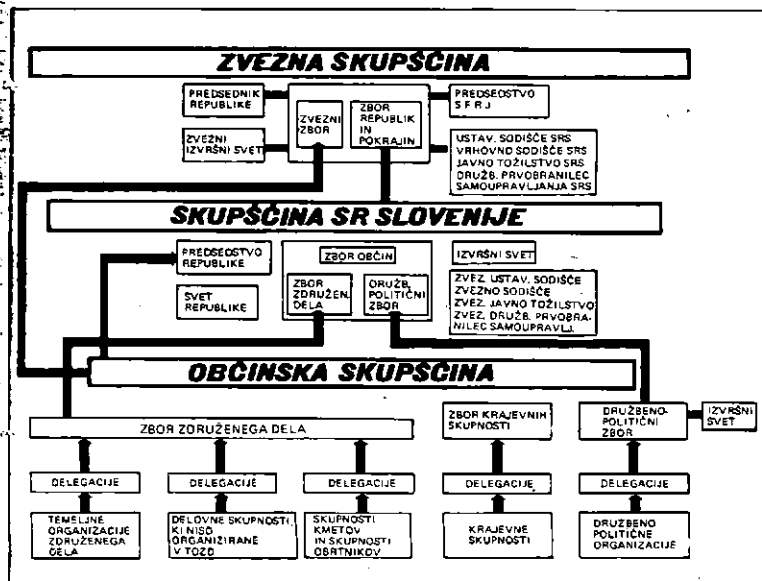
VOLITVE 1974

Druga kandidacijska konferenca SZDL Jesenice

V petek, 15. marca je po sprejetem rokovniku za izvedbo predkandidacijskih, kandidacijskih in volilnih opravil predsednica občinske konference SZDL Jesenice Mara Taler, sklicala drugo kandidacijsko konferenco. Na seji so obravnavali in sprejeli poročilo o predkandidacijskih in kandidacijskih postopkih, določili, sprejeli in glasovali o predlogu kandidatne liste za družbenopolitični zbor skupščine občine Jesenice, obravnavali delovanje občinske skupščine v novih ustavnih pogojih in razpravljali o evidentiranih možnih kandidatih za člane predsedstva SFRJ in SRS, delegate v zveznem zboru skupščine SFRJ in delegate družbenopolitičnega zbora skupščine SRS.

Iz poročila predsednika volilne komisije Slavka Homerca, ki ga je konferenca tudi potrdila, je razvidno, da je bil predkandidacijski in kandidacijski postopek izveden v 77 temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, v katerih bodo po začasnih statutarnih sklepih izvolili 603 delegate v delegacije. Po podatkih, ki jih je zbrala volilna komisija, je bilo v občini evidentiranih 1.464 možnih kandidatov, od tega 315 mlajših od 27 let, 345 je starih do 35 let, 410 do 45 let, 345 do 55 let in 49 nad 55 let. Med evidentiranimi je bilo 410 žena. Na kandidacijskih konferencah pa so delovni ljudje in občani določali kandidacijske liste svojih delegacij. Določenih je bilo 693 kandidatov, medtem ko bodo volili 603 delegate. Na teh konferencah je na področju gospodarstva sodelovalo čez 70 % delovnih ljudi, dosti slabša pa je bila udeležba v krajevnih konferencah. Na kandidacijskih listah je 19 % kandidatov starih do 27 let, 37 % žena in po oceni čez 40 % neposrednih proizvajalcev. Med njimi je 28 odstotkov članov ZK in 7 % udeležencev narodnoosvobodilne borbe.

V nadaljevanju so s tajnim glasovanjem določili kandidatsko listo za družbenopolitični zbor občinske skupščine in razpravljali o delovanju občinske skupščine v novih ustavnih pogojih ter o možnih kandidatih za republiške in zvezne organe.

Komunisti o volitvah

Na seji občinske konference ZK Jesenice v torek, 13. marca, so največ časa posvetili analizi priprav na volitve. Ugotovili so, da je aktivnost članov ZK zadovoljiva, zrekli pa so priznanja vsem tistim, ki so se aktivno vključili v priprave. Dogovorili pa so se tudi za nekatere bodoče naloge.

Osnovne organizacije ZK so dolžne še naprej spremljati priprave in izvedbo volitev, saj bodo morale izdelati oceno volitev in aktivnosti komunistov ob tem. V vseh osnovnih organizacijah ZK pa morajo pripraviti tudi kratkoročne in dolgoročne programe dela. Z uresničevanjem teh bi morali doseči, da bi delegatski sistem deloval tako kot zahteva ustava.

Povsem razumljivo je, da nas čakajo na tem področju številne naloge. Treba bo skrbeti za vsebino dela delegacij v TOZD, krajevnih skupnostih in drugih samoupravnih skupnostih, prav tako pa za delovanje vseh zborov skupščine občine, treba pa bo tudi seznaniti vse delovne ljudi in občane z delovanjem delegatskega sistema in kako bo vsak posameznik lahko

uveljavil svoje potrebe oziroma interese in dolžnosti.

Komuniste poleg tega čaka tudi nadaljna krepitev lastne organiziranosti, saj je treba stremeti, da bi v vsaki organizaciji združenega dela imeli osnovno organizacijo ZK.

Razstava slik in ilustracij slikarke Rože Piščanec

Čeprav nismo zaključili še prvega tromesečja, v soboto, 23. marca odpirajo v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah že peto letošnjo likovno razstavo. To pot se bo ljubiteljem likovne umetnosti s svojimi deli predstavila akademska slikarka in likovna pedagoginja iz Ljubljane ROŽA PIŠČANEC. Slikarka se predstavlja z olji, akvareli, risbami in ilustracijami otroških knjig. To je neke vrste njena retrospektivna razstava, na kateri je prikazana kronološko njena slikarska tvorba od leta 1948 dalje.

Slikarka, ki je rojena leta 1923, je zaposlena kot profesorica likovne vzgoje na gimnaziji Poljane v Ljubljani. Je članica Društva slovenskih likovnih umetnikov in Društva likovnih pedagogov Slovenije. Srednjo šolo je končala v Mariboru, študij pa je nadaljevala na slikarskem oddelku Akademije za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je tudi diplomirala. Specialko za zidno slikarstvo je dovršila pri profesorju Slavku Pengovu.

Od leta 1946 dalje je razstavljala akvarele, risbe in olja na skupinskih razstavah v Ljubljani in Slovenj Gradcu. Sodelovala je tudi na razstavah Društva likovnih umetnikov in razstavljala v nekaterih mestih bratskih republik in v tujini. Svoje ilustracije pa je razstavljala v Ljubljani in v nekaterih drugih krajih Slovenije, v Beogradu, Brnu in Frankfurtu. Za dela na področju ilustracije za otroške knjige je leta 1954 in 1961 prejela Levstikovo nagrado, leta 1963 pa nagrado Zlatno pero Beograda.

Razstava, ki jo bodo odprli jutri, 23. marca, ob 18. uri v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah s kratkim kulturnim programom, bo odprta do vključno 3. aprila vsak dan od 9. do 12. in od 15.30 do 19.30 ure.

Dogovor o kadrovski politiki do 15. aprila

V četrtek, 14. marca, so se sestali delegati občine, da bi uskladjili predlog družbenega dogovora o načelih za izvajanje kadrovske politike v občini Jesenice. Znano je, da smo o predlogu razpravljali v zadnjih mesecih lanskega leta in da je bilo izrečenih precej pripomb. Te pa je treba uskladiti in pripraviti besedilo, ki bo zadovoljilo vse. Četrtekova seja je

Partljičeva »Ščuka« na jeseniškem odru

Kdor spremlja dnevni tisk, ali posluša radijska, in televizijska poročila je prav gotovo že slišal ali bral o Tonetu Partljiču, trenutno verjetno najaktualnejšem slovenskem dramatik. Njegova uspešna predstavitev širšemu krogu gledalcev je prav gotovo televizijska drama MAMA UMRLA — STOP, ki smo jo pred kratkim gledali na ljubljanski televiziji. Med njegova dela spada tudi komedija iz sodobnega življenja ŠČUKA PA NI, katere krstna uprizoritev je požela ogromen uspeh in je bila oziroma je še vsakokrat razprodana.

Težko bi našli delo, ki bi tako nazorno in natančno ponazarjalo naš vsakdan, naša hotenja in nagnjenja razkrivala našo, včasih tudi ne preveč lepo notranjost, oziroma našo brezkompromisno borbo za uvrstitev lastnega jaza. Komedija je pisana v lahkotnem jeziku — žargonu pisarn in uradov in prav gotovo bo marsikdo lahko v njej videl sebe in svojo okolico, če drugače ne, pa v prispodobi.

Kolektiv radijske podružnice dobi nagrado za homogenost in nagrado za najboljšega posameznika. Kolektivna nagrada sicer sproži vrsto debat in predlogov, pri nagradi za posameznika pa se homogenost in prijateljstvo članov kolektiva neha. Vsak bi bil rad najboljši, najzaslužnejši, najsposobnejši in sploh vse naj, samo da bi on dobil milijon nagrade. Vrsta zapletov in komičnih situacij razkriva gledalca na življenje vsakega posameznika, pa tudi željo vsakega, da bi čeprav na umazan način prišel do nagrade. Kljub intriganstvu in zapletenosti se zgodba razvija do svojega prijetnega in komičnega konca, ki nam razloži, da smo taki bili, da taki smo in da taki bomo tudi ostali.

V predstavi ŠČUKA PA NI se nam bodo predstavili: direktor podružnice NACE SMOLEJ, tajnica in njegova žena TATJANA KOŠIRJEVA, napovedovalka SLAVA MAROŠEVIČEVA, novinarji KARMEN STARC, IVAN BERLOT, BOJAN DORNIK, novinarjeva žena VERA STARETOVA in praktikant BORUT VEROVŠEK.

Predstavo je režijsko pripravila Vera Smukavčeva, sceno je zasnoval Bojan Čebulj, glasbeno opremil Teo Lipicer.

Predpremiere tega dela bo v sredo, 27. marca, ob 19.30 in sicer kot zaključena predstava za mladino Zelezarne, naslednji dan pa bo redna premiera za izven.

Prepričani smo, da bo predstava tudi vam ugajala in da se boste dve uri prijetno zabavali. ac

Novosti na policah jeseniške knjižnice

Mira MIHELIC: Plamen in dim. Cankarjeva založba 1973.

To obsežno delo naj bi bilo kronika slovenske meščanske družine. Podobne primere imamo v nemški književnosti — Buddenbrookovi Thomasa Manna —, v angleški — Galsworthyjeva Saga o Forsyths —, francoski — Druono-ovita trilogija — in drugod. Na ščitnem ovitku je zapisano, da je to trilogija, kar pa le delno drži. Resda je delo izšlo v treh knjigah, katerih vsak nosi tudi lasten naslov, vendar teh naslovov ne bomo naštevali. Povedati je namreč treba, da vsaka knjiga dejansko vsebuje po dva romana. To so: v prvi knjigi Mladi mesec in Dolga noč stare gospe; v drugi Hiša večera ter Ogenj in pepel; v tretji Mavrica nad mestom pa še Stolpnica osamelih žensk. Vsi ti romani so znani že od prej, izhajali so v letih od 1959 (Hiša večera) do 1971 (Ogenj in pepel). Edina izjema je Dolga noč stare gospe.

Vseeno pa moramo reči, da ne gre zgolj za ponatis. Vsi romani so predelani, skrajšani, slogovno prečiščeni. Uvodni roman ciklusa je zdaj že drugič predelani, saj je izšel že dvajset let pred prvo predelavo pod naslovom Tih voda. To je bilo prvo pisateljevo večje delo, izšlo je še z njenim dekliskim priimkom (Pucova). Druga izdaja tega romana je bila na novo napisana z namenom, da postane temeljni kamen celotne zgradbe: že takrat je bil knjigi priložen rodovnik Ravnovih in načrt celotnega ciklusa. Ta načrt je zdaj dokončno uresničen, oziroma, da se tako izrazimo, celo presežen: zadnja romana takrat še ni bilo v načrtu, pravzaprav ga tudi ni moglo biti, saj je Mladi mesec izšel pred časom, ki ga opisuje roman Stolpnica osamelih žensk.

Že na začetku tega zapisa smo omenili, da gre za kroniko slovenske meščanske družine. Tudi avtorica sama izhaja iz take družine, kar nam slika, je torej bolj ali manj doživeto ali vsaj povzeto iz pripovedovanj. Dogajanje obsega približno sto let — od sedemdesetih let preteklega stoletja do današnjih dni.

SLOVENE sem. Uredila Janez Svajncar in Vili Vuk. Založba Obzorja 1973.

Na naslovni strani pravzaprav piše takole: publikacija Dialogi: Slovenec sem, na naslednjem listu pa: tako je mati moja dejala. Pred nami je zbornik literarnih, publicističnih, filozofskih in znanstvenih sestavkov o narodnostnem vprašanju, predvsem o zamejskih Slovencih in o odnosu nas v matični domovini do tega vprašanja. Avtorji so večinoma sodelavci mariborske revije Dialogi — ali pa gre morda za ponatise iz Dialogov?

Najtejno prispevke po vrsti, kakor so natiskani. (Knjiga žal nima kazala. Morda je tako namenoma, s tem nas bolj ali manj prisili, da jo vsaj prelistamo, če hočemo zvedeti, kaj vsebuje.) Na začetku so pesmi Branka Šomna, nastale ob prvem srečanju s Porabskimi Slovenci. Razen Šomna objavlja

poezijo še Janko Messner (Križev pot) in Janko Car (Koroške razglednice). Leposlovno-potopisne sestavke so prispevali: Nada Gaborovič (Zlatorjav jesenski dan), Andrej Kokot (Strah — zavestno in podzavestno), Jolka Milič (Horror vacui, kar pomeni Strah pred praznino), Janez Svajncar (V svetlobi z družinami), in Vili Vuk (Po Koroškem, Tržaškem...) — Stržen knjige sestavljajo politični eseji: Jožeta Snoja Slovenstvo kot nonkonformizem, v katerem avtor polemizira z nacionalnim nihilizmom, zlasti s Krambergerjevimi in Kermaunerjevimi zavednimi teorijami; Jožeta Horvata Kultura kot praktični pripomoček, ki govori o vlogi kulture pri ohranjanju narodne zavesti narodnostnih manjšin; članek Draga Jančarja Vsak deseti oktober, ki ima podnaslov Nekatera vprašanja o samozavedanju Slovencev. Tudi Viktor Blažič govori v sestavku. Sence o narodni zavesti, medtem ko razgrinja Vladimir Gajšek (Država, narod, manjšine) lastne poglede na to problematiko. Ostaneta še dva znanstveno-informativna članka. Prvega je napisal Dragan Flisar in nosi naslov Slovenci v Porabju, drugega pa dr. Fran Vatovec (Zariša slovenske časniške in časopisne besede na Primorskem). Kot rečeno — knjiga je posvečena slovenskim narodnostnim manjšinam v Italiji, Avstriji in na Madžarskem ter našemu odnosu do njih, težišče knjige pa je vendarle na problematiki koroških Slovencev: kaže, da so jo navdihnili prav dogodki, ki so nam ostali v slabem spominu: obletnica plebiscita, protislovenske demonstracije, odstranjevanje slovenskih krajevnih oznak, domače polemike o nacionalnem nihilizmu itd.

Knjiga je ilustrirana s fotografijami naših krajev in ljudi z onkraj meje.

Janec STREHOVEC: Pekel in pesem o meni. Založba Obzorja 1973.

Današnja rubriko smo v celoti posvetili izvirnim slovenskim knjigam. Torej naj opozorimo še na to pesniško zbirko mladega avtorja, po vsem videzu študenta. O njem vemo le to, kar se da uganiti iz pesmi. Vsekakor ne gre za kabinetnega pesnika, prej bi lahko rekli, da gre za bogato pesniško naravo, ki se razdaja v whitmanskih dolgih verzih.

Recital pesmi Pabla Neruda

Občinska knjižnica Jesenice vas vabi na recital poezije lani preminulega čilskega pesnika, Nobelovega nagrajenca Pabla Naruda. Nastopili bodo radovoljski recitatorji, ki so recital pred kratkim izvajali pred domačim občinstvom.

Prireditev bo v novi dvorani v Titovem domu — prvo nadstropje — 27. marca ob 18. uri.

Vstopnice so naprodaj v knjižnici.

Jubilejna premiera na Javorniku

V sezoni 1933/34 je bila uprizorjena prva igra na odru javorjske Svobode. Igro so odigrali v nenavadnih okoliščinah, saj je zmanjkalo električnega toka in so predstavo nadaljevali pri svečah. Igro Poslednji mož je režiral Franc Kelih, igrali pa so: Albina in Marjan Kavalir, Franc Kristan, Adela Koprivec, Tončka Povšič, Vinko Udir, Marija Dakskobler, Justa Pušar, Ivan Smele, Alojz Žnidar, Milka Rinaldo in Jerca Palovšnik.

Pozneje in vse do razpustitve društva, so prizadevni igralci uprizorili še več oderskih del in skupaj s takratnim pevskim zborom priredili več različnih, kulturno prosvetnih večerov. Režirali so: Franc Kelih, Edi Giorgioni in Marjan Kavalir. Pevski zbor je vodil pred drugo svetovno vojno predvojni revolucionar France Mencinger po katerem se še danes imenuje društvo.

Po osvoboditvi so z delom nadaljevali, seveda z večjim številom igralcev in režiserjev. Več kot dvajset let so javorjski Svobodaši uprizorjali igre, prirejali koncerte in druge prireditve na odru telovadnice v osnovni šoli, dokler se niso leta 1969 preselili v delavski dom Albina in Julke Pibernik, kjer imajo v primerjavi z delom pri Konjici in v osnovni šoli, bistveno boljše delovne pogoje. Žal je dramski odsek preživljal v zadnjih letih zaradi menjave generacije precejšnjo krizo.

Več let se potrebovali, da so mladi ljudje nadomestili prizadevne oderske delavce, ki so uspešno nastopili, tako pred drugo svetovno vojno in v prvih letih po osvoboditvi.

V soboto, 16. marca, so javorjski Svobodaši z uprizoritvijo socialne drame Toneta Čufarja Ljubezen v kleti proslavili jubilej. Pred 42 leti so to igro prvič uprizorili v režiji Francja Skrlja na odru Delavskega doma pri Jelenju. Na sobotni predstavi so se v režiji Janeza Kejzarja predstavili mladi igralci, večina pa je bila

prvič na odru. Zaigrali so z velikim veseljem in željo, da bi v naslednjih sezonah še nastopali ter uprizorili igre in tudi spevoigre.

Predsednik javorjske svobode Ivan Tušar je pred premiero v kratki uvodni besedi opisal prizadevno delo dramskega odseka in se zahvalil igralcem, režiserjem in vsem tistim, ki so sodelovali pri tehničnih in drugih opravilih ob uprizorjanju oderskih del. Ob tej priliki je podelil priznanja igralcem, ki so sodelovali pri uprizoritvi prve igre na odru javorjske Svobode. Priznanja pa so dobili naslednji režiserji, ki so po osvoboditvi uprizorili eno ali več oderskih del: Dolores Bak, Ferdo Centrih, Marija Dolganova, Milan Dolgan, Dominik Dobič, Marija Malej, Janez Kejzar, Matevž Kalan, Ciril Kavalir, Marjan Murn, prof. Subert, Janez Vidic, Ciril Vister, Niko Praprotnik, Franci Tušar, Maks Strle in dirigent godalnega orkestra Julij Sörgo, ki je sodeloval pri številnih operetah in spevoigrah. Nekaterim aktivnim članom, ki niso bili prisotni na sobotni premieri bodo priznanja podelili na rednem letnem občnem zboru v aprilu ali maju.

Z obiskom so bili več kot zadovoljni, saj je bila sobotna premiera najbolje obiskana domača predstava v zadnjih petih letih odkar javorjski Svobodaši uporabljajo oder in dvorano v delavskem domu na Javorniku.

Že dolgo časa nobena razstava ni vzbudila toliko zanimanja med občani, predvsem ženskami, kot razstava gobelinov, ki je odprta v Delavskem domu na Jesenicah, v organizaciji jeseniške Svobode.

Pri jeseniški Svobodi sekcija za ročna dela

Ob zaključku zelo uspešne razstave gobelinov, katero si je ogledalo 2.140 ljudi, je bil ustanovni sestanek nove sekcije pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, za katero so dale pobudo oblikovalke gobelinov same. Dejavnost, ki jo bo sekcija združevala, so ženska ročna dela, ki služijo za okras ali opremo stanovanja. To je od gobelinov, narodnih vezenin, raznih dekorativnih predmetov in podobno. Izkazalo se je, da bi se še mnoge žene rade naučile oblikovati gobeline, da izdelavo narodnih vezenin izpodriva industrijska izdelava in da sploh ženska ročna dela počasi odmirajo, še posebej pa je tovrstne aktivnosti premalo med mlajšimi dekleti oziroma šolsko mladino.

Iz vseh teh ugotovitev bodo članice nove sekcije izdelale program dela, ki naj bi zajemal razna predavanja o estetski opremi stanovanj, izdelavi ikebane, usposabljanje novih članic za izdelavo gobelinov in

narodnih vezenin, prenašanja izkušenj in različnih načinov oblikovanja med članicami, pomoč pri izboru predlog, estetskih motivov, s poudarkom predvsem na domačo motiviko in podobno. Pri tem bodo oblikovalke gobelinov poskušale uporabljati kot predloge tudi likovna dela dolikovcev, ki so sekciji obljubili tudi pomoč. Vsekakor bo uspešno delo novo ustanovljene sekcije precej prispevalo k pospeševanju vseh teh dejavnosti in h kulturi stanovanj nasploh, saj večina navedenih aktivnosti žensk v omenjenih oblikah služi opremi stanovanj. Organizirano delo na tem področju pa bo imelo svoj pomen pri izpodirvanju kiča iz vsakodnevnega življenja, ki je še kako prisoten.

Na ustanovnem sestanku so izvolile tudi svoj odbor, ki ga sestavljajo: Amalija Stražišar, Nada Dragojevič, Ivanka Lavrenčič, Anica Kalan, Marjeta Smolej in Anda Nagode.

Letna skupščina Šahovske zveze Gorenjske

V soboto, 9. marca, je bila v prostorih šahovskega doma na Jesenicah letna skupščina Šahovske zveze Gorenjske, ki se od sedaj naprej imenuje Šahovska zveza Gorenjske. Program skupščine je bil izredno obsežen in aktualen. Udeležili so se člani šahovskih klubov in sekcij Gorenjske (Škofje Loke, Kranja, Radovljice, Jesenic in še nekatere), predstavnik Šahovske zveze Slovenije, na žalost pa se skupščine ali po novem konference ni udeležil noben predstavnik temeljnih kulturnih skupnosti, čeprav jih je Šahovska zveza povabila in jim predložila program dela in osnutek statuta.

Konferenca je bila izredno dinamična in je od vsega začetka izražala izredno voljo vseh prisotnih po čimvečji aktivnosti in šahovski angažiranosti. Po uvodnih formalnostih je podal poročilo predsednik Šahovske zveze Gorenjske inž. Drago Siftar, v katerem je omenjal vse uspehe in neuspehe šahovske aktivnosti na Gorenjskem.

Na Gorenjskem se je šah razvijal v teh nekaj zadnjih letih le po nekaterih krajih, predvsem v centrih, medtem ko v nekaterih krajih npr. v Kranjski gori, Bohinju, na Bledu in drugod, že dalj časa ne deluje nobena šahovska sekcija. Šah je predvsem množična igra ne glede na starost in poklic, zato bi bilo treba tudi v teh krajih ponovno oživiti šahovsko dejavnost. Prav v to smer bo Šahovska zveza Gorenjske usmerila svojo aktivnost v prihodnosti. V ta namen bo tudi v bližnji prihodnosti začela zbirati gradivo vsega povojnega delovanja na Gorenjskem, ki bi morda bil tudi osnova za oblikovanje ustrezne publikacije. Na koncu poročila je inž. Siftar izra-

zil željo, da bi Šahovska zveza Gorenjske začela izdajati svoj bilten za Gorenjsko.

Na konferenci je sekretar inž. Vojin Petrovič prebral tekmovalni načrt za letošnje leto, ki so ga prisotni z nekaterimi popravki v celoti sprejeli. Program je izredno bogat in obsega osem večjih prireditev v slovenskem kot gorenjskem merilu in več manjših turnirjev oziroma srečanj. Ponovno so delegati soglašali z Gorenjsko ligo, v kateri bo igralo šest ekip.

Po volitvah delegatov za Šahovsko zvezo Gorenjske in sprejetju programa in statuta so prisotni od predstavnikov Šahovske zveze Slovenije sekretarja Kranjca dobili nekaj splošnih navodil glede osnovnih pravic in dolžnosti do Šahovske zveze Slovenije.

V razgovoru, ki je sledil, je bilo v pripombah skoraj vseh delegatov prisotno prepričanje, da je v vseh šahovskih klubih in sekcijah premalo denarja, pa čeprav sodoj občine na Gorenjskem med bolj razvite v republiki. Nekaj pripomb je bilo glede denarja skoraj paradoksalnih, vendar so izražale dejansko stanje in odnos do šahovske dejavnosti v občinah. Največkrat je bilo izraženo mnenje, da so šahovske sekcije in klubi premalo naredili za razvoj v šolah.

Šahovsko življenje naj bi tako v nekaj letih dobilo na Gorenjskem novo podobo, saj bi bilo neodgovorno prekiniti bogato tradicijo, ki jo ima šah na Gorenjskem. Pri tem pa bi se morali angažirati tako šahovski klubi in sekcije, kot temeljne telesno kulturne organizacije in ostali dejavniki, ki bi pripomogli k razvoju šaha na Gorenjskem. K. T.

Proslava ob mednarodnem dnevu invalidov

Obveščamo vse člane podružnice Društva invalidov Jesenice, da je v počastitev mednarodnega praznika invalidov v delavskem domu v Kranju 23. marca s pričetkom ob 17. uri akademija, katero organizira PDI Kranj.

PROGRAM:

1. Otvoritev in govor o pomenu našega praznika.
2. Pevske in recitacijske točke (pevski zbor ISKRE Kranj, otroci posebne šole Kranj — zapojejo Otroci vsega sveta)
3. Razglasitev rezultatov področnih tekmovanj in podelitev pokalov in ekipnih priznanj.
4. Zakuska z zabavnim programom.

Želimo, da se akademije udeležite v čimvečjem številu.

Občinsko prvenstvo v vajah na orodju v Žirovnici

V učnem načrtu telesne vzgoje za osnovne šole zavzemajo vaje na orodju samo četrtino celotne snovi, ki naj jo pedagog s tega področja posredujejo šolski mladini v osnovni šoli. To je seveda daleč premalo, da bi v tem okviru lahko vzgojili dobre telovadce in telovadke. Vaje na orodju se uveljavijo predvsem v jesenskem obdobju, ko se šolska telovadba preseli iz zunanjih igrišč v telovadnice. Zahteve učnega načrta v zvezi z vajami na orodju so zelo skromne in za sposobnejše učence in učenke lahko dosegljive, zato pa tudi ne spodbudne za prizadevanje k večjim storitvam, k oblikovanju orodnih telovadcev in telovadk višjih kvalitet. Vsakoletna tekmovanja šol v vajah na orodju so zaključek dela v telovadnicah v jesensko-zimskem času in prikaz doseženih rezultatov, obenem pa pokažejo tudi, da je med šolarji vedno dovolj nadarjenih deklet in fantov, ki bi se lahko razvili v dobre telovadke in telovadce, katerih nam še kako manjka.

V novi telovadnici osnovne šole Žirovnica je bilo v ponedeljek, 11. marca, tekmovanje v vajah na orodju za občinsko prvenstvo osnovnih šol in šolskih športnih društev. Prijavilo se je kar sedem vrst pionirk s treh šol in SSD, toda le ena sama vrsta pionirjev. Po dve vrsti tekmovalk sta pripravili osnovni šoli Koroška Bela in Žirovnica, osnovna šola T. Čufar pa je nastopila celo s tremi vrstami deklet, pri fantih so nastopili samo Žirovničani. Po treh urah tekmovanja so bili doseženi naslednji rezultati:

PIONIRKE, EKIPNA UVRSTITEV V ČETVEROBOJU:

1. Osnovna šola T. Čufar I 171,2 točke, 2. Osnovna šola Kor. Bela I 170,7 točk, 3. Osn. šola Kor. Bela II 168,5 točk, 4. Osn. šola Žirovnica I 166,5 točk, 5. Osn. šola Žirovnica II 161,2 točke, 6. Osn. šola T. Čufar II 147,9 točke, 7. Osn. šola T. Čufar III 145,8 točke.

PIONIRJI — ČETVEROBOJ:

Osn. šola Žirovnica 163,0 točk.

PIONIRKE POSAMEZNO — ČETVEROBOJ: 1. Pika Mlačnik Kor. Bela 36,4 točke, 2. Romana Belec Kor. Bela 35,7 točke, 3. Dorica Golob Kor. Bela 35,6 točke, 4. Simona Kapus T. Čufar 35,4 točke, 5. Erika Zarnik Kor. Bela 34,6 točke.

PIONIRJI POSAMEZNO — ČETVEROBOJ: 1. Marko Baloh Žirovnica 35,3 točke, 2. Bogdan Jemec 34,3 točke, 3. Boris Sodja 32,3 točke, 4. Primož Legat 31,2 točke.

Na posameznih orodjih je bil vrstni red:

Dvovišinska bradlja: 1. Erika Zarnik Kor. Bela 9,2, 2. Pika Mlačnik Kor. Bela 9,1, 3.—4. Romana Belec in Štefana Kovačević Kor. Bela 8,9;

Gred: 1. Simona Kapus T. Čufar 9,3, 2.—3. Pika Mlačnik in Dorica Golob Kor. Bela 9,2;

Preskok: 1. Dorica Golob Kor. Bela 9,5, 2. Romana Belec Kor. Bela 9,3, 3. Simona Kapus T. Čufar 9,2;

Parter: 1. Simona Kapus T. Čufar 9,5, 2.—3. Nuša Rižnarič T. Čufar in Pika Mlačnik Kor. Bela 9,1.

Prvovrstična vrsta in najboljši posamezniki imajo pravico nastopa na področnem tekmovanju, ki bo v Kranju 17.—24. marca, tam pa bo treba pokazati za dobro uvrstitev še kaj več, kot na tem tekmovanju.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

23. marca jug. barvni film NA GORI RASTE ZELEN BOR, v režiji Anton Vrodljak, v gl. vlogi Boris Dvornik, ob 15. uri.

23. in 24. marca amer. barvni CS film DETEKTIV KLUT, v režiji Alan Pacula, v gl. vlogi Jane Fonda, ob 17. in 19. uri.

25. in 26. marca amer. barvni film ENA JE OSAMLJENA ŠTEVILKA, v režiji Mel Stuart, v gl. vlogi Trich Van Devere, ob 17. in 19. uri.

27. marca franc.-italij. barvni film NI ROŽ ZA AGENTA OSS 117, v režiji Andre Nebel, v gl. vlogi John Gavin, ob 17. in 19. uri.

28. marca zaprto!

29. marca amer. film STAN IN OLIO — BISERI SMEHA, v gl. vlogi Lavrel in Hardy, ob 17. in 19. uri.

30. marca italij. barvni film NE-PREMAGLJIVI SAM WALLASH, v režiji Miles Deem, v gl. vlogi Robert Wood, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

23. in 24. marca amer. barvni film ENA JE OSAMLJENA ŠTEVILKA, ob 18. in 20. uri.

24. marca jug. barvni film NA GORI RASTE ZELEN BOR, ob 10. uri.

25. in 26. marca amer. CS barvni film DETEKTIV KLUT, ob 18. in 20. uri.

27. marca zaprto!

28. marca jug. barvni film FAZA-NOVO POPOLDNE, ob 18. in 20. uri.

29. marca franc.-italij. barvni film NI ROŽ ZA AGENTA OSS 117, ob 18. in 20. uri.

30. marca italij. barvni film PRESUŠTVO, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

Tekmovanje cicibanov v veleslalomu na Golteh

V lepem vremenu in dobrih snežnih razmerah je bilo na Golteh v soboto, 16. marca ekipno prvenstvo Slovenije za cicibane (deklice in dečki) v veleslalomu. Proga ni bila težka, dolga je bila 400 metrov z višinsko razliko 120 metrov in je imela 21 vrtic. Merjenje časov je bilo na žalost ročno, elektronskih naprav niso uredili. Startalo je deset ekip cicibanov in 20 ekip cicibanov, skupno 120 tekmovalcev in tekmovalk.

Vsa letošnja tekmovanja cicibanov in pionirjev kažejo sadove sistematičnega dela z najmlajšimi pri našem smučarskem društvu. Še posebno pa zadnja dva nastopa in to nastop na Golteh in na Krvavcu o katerem poročamo še posebej. Glede na to, da tudi vsi ostali močnejši slovenski klubi posvečajo največjo skrb ravno vzgoji najmlajših, so uspehi Jesenic toliko težje priborjeni in toliko več vredni. Konkurenca med najmlajšimi se je izredno povečala, ne samo, da so otroci najboljše opremljeni, so celo primeri, ko pridejo otroci z dvema, da še celo s tremi pari smučmi na start, da uporabijo najboljše. Delo z najmlajšimi postaja vse bolj važno, to je tudi prava pot do kvalitete.

REZULTATI:

Deklice: 1. Snežana Ostrež — Gorica — 48,98, 2. Mateja Krek — Transturnist — 49,15, 3. Andreja Dovžan — Izletnik — 50,59, uvrstitev Jeseničanke 4. Nataša Čop — 50,64, 5. Saša Vesek — 50,68, 8. Barbka Benedičič — 52,10, 14. Tatjana Tancar — 54,00.

Dečki: 1. Uroš Kragelj — Izletnik — 44,92, 2. Tone Čizman — Olimpija — 47,75, uvrstitev Jeseničanov: 4. Matej Oblak — 48,88, 10. Matjaž Prestrel — 49,87, 15. Roman Kavčič — 50,57, 19. Matjaž Maglič — 51,11.

Ekipno deklice: 1. Jesenice, 2. Gorica, 3. Transturnist.

Ekipno dečki: 1. Izletnik, 2. Olimpija, 3. Transturnist, 4. Jesenice.

Skupno: 1. Jesenice, 2. Transturnist.

To je bilo ločeno slovensko prvenstvo v ekipnem tekmovanju za cicibane in cicibanke in skupno ekipno tekmovanje.

V nedeljo je bilo na Krvavcu (za cicibane in pionirje obeh spolov).

Šolsko smučarsko prvenstvo v Mojstrani

V torek, 12. marca, smo v osnovni šoli Mojstrana organizirali športni dan. Smučarsko društvo Mojstrana je postavilo progo za veleslalom. Od njih smo dobili startne številke, walkie — talkie in dve uri za merjenje. Pomagali so tudi pri merjenju časa. Prijavilo se je 81 tekmovalcev. Tekmovanje se je začelo ob 9. uri v lepem vremenu, na dobrem snegu in na dobro pripravljeni progi. Učenci so tekmovali na treh progah, ki so se razlikovale po številu vrtic in težavnosti.

I. skupina (letnik 1967, 1966, 1965): 1. Romana Rabič, 23,6, 2. Mateja Krznarič, 24,5, 3. Jani Zajšek, 18,0, 2. Jože Klinar, 20,3, 3. Peter Egger, 20,6.

II. skupina (letnik 1964, 1963, 1962) — deklice: 1. Mojca Lah, 40,6, 2. Lilijana Gartner, 43,6, 3.

ekipno prvenstvo za Bibijev memorial v veleslalomu in sicer v seštevku vseh navedenih starostnih razredov. Na Krvavcu so startali cicibani na svoji stezi in mlajši pionirji na svoji, ki sta bili po 600 metrov dolgi, s 150 metrov višinske razlike, in sta imeli po 35 vrtic. Na teži progi (v primerjavi z ono na Golteh) so prišli še posebno do izraza cicibani, saj je uspelo npr. Oblaku zmanjšati razliko nasproti dve leti starejšemu Kraglju (ki odhaja letos med pionirje), na 2,5 sekund. Kragelj je odličan, saj je do sedaj zmagoval z naskokom 4 do 6 sekund. Startalo je vsega 438 tekmovalcev in tekmovalk pri cicibanih in pionirjih, kar je spoštovanja vredno število.

Rezultati: cicibani (deklice): 1. Andreja Leskovšek — Novinar — 58,0, 2. Saša Vesek — Jesenice 58,3, 3. Barbka Benedičič — Jesenice 58,4, 4. Tatjana Tancar — Jesenice — 1,01,0, 9. Nataša Čop — Jesenice 1,03,4.

Dečki: 1. Uroš Kragelj — Izletnik Celje — 53,9, 2. Matej Oblak — Jesenice 56,4, 7. Roman Kavčič — Jesenice 59,8, 10. Matjaž Naglič — Jesenice 1,00, 11. Matjaž Prestrel — Jesenice 1,00,2.

Mlajši pionirke: 1. Slavka Sajovic — Transturnist 55,65, 5. Brigita Kežar — Jesenice 59,38, 21. Mateja Rakovec — Jesenice 1,06,35.

Mlajši pionirji: 1. Gašperšič — Transturnist — 51,7, 3. Benedik — Jesenice 53,1, 12. Podrekar — Jesenice 56,8.

Ekipno skupno cicibani in mlajši pionirji obeh spolov:

1. Transturnist I, 2. Jesenice I, 3. Transturnist II, 4. Tržič I.

V ekipo so šli od štirih nastopajočih po dva najboljša rezultata.

Delo z najmlajšimi na Jesenicah zelo dobro napreduje, kljub temu se trenerji dobro zavedajo, da je v tem tudi zasluga staršev, ki pomagajo klubu kjerkoli le morejo in se zelo zanimajo za napredek otrok in ne nazadnje je zasluga tudi na otrocih samih, kajti trenutno so posebno v vrstah cicibanov in cicibank zelo talentirani tekmovalci, brez katerih tudi najboljši trener nič ne doseže.

K zadnjim doseženim uspehom iskreno čestitamo našim najmlajšim. A. B.

Planiška velikanka je postala prekratka

Jubilej v znamenju Steinerja

V nedeljo se je v prekrasnem vremenu končalo veliko mednarodno tekmovanje v smučskih poletih na 165-metrski skakalnici pod Poncami, v počastitev 40-letnice Planice, ki je bila v petek, soboto in nedeljo. Čeprav konkurenca ni bila tako kvaliteta kot smo pričakovali, pa je več kot 100.000 ljudi v treh dneh videlo zelo lepe in dolge polete mednarodno priznanih asov kot so: Norvežana Fosum in Halvorsen, Švicar Steiner, Finca Rautionaho in Ylianttila, vzhodna Nemca Wosipiwo in Daneberg... Med temi asi smo od naših pričakovali veliko več, kot so po treh dneh dosegli.

Junak letošnje Planice je bil Švicar Walter Steiner, ki je že v prvem skoku prvega dne izenačil svetovni

je pri doskoku padel in tako je nov fantastični svetovni rekord spaval po vodi. V obeh preostalih dneh pa je po enkrat dosegel 166 metrov, kar mu je zagotovilo prvo mesto.

Pri Steinerju je prav, da omenimo tudi to, da je uspeh dosegel v neenakovrednem boju z ostalimi tekmečji, saj se je kar trikrat odločil skakati z enega ali celo dveh naletišč nižje kot ostali tekmovalci. Tako so mu mednarodni eksperti za skoke, ki so očitno vršili pritisk na Steinerja, prepričali nemara tudi namero, da bi v Planici dosegel nov svetovni rekord, čeprav je bil neustrašni Švicar za to očitno pripravljen. Kljub nekaterim omejitvam pa je Steiner v devetih poskusih preletel natančno 1427 metrov, kar v povprečju znaša

Od naših smo kot že rečeno, pričakovali precej več. Še enkrat so dokazali, da niso v dobri formi in da bo potrebno nujno narediti spremembe v sami reprezentanci.

Ob jubileju, 40-letnici Planice, pa so se spomnili vseh, ki so v preteklih letih kot organizatorji, prizadevniki delavci in tekmovalci pripomogli k slovesu naše zibelke skakalnega športa. Štirinajstim najzaslužnejšim so izročili posebno umetniško priznanje, kar 129-tim pa plaketo za zvestobo Planici. Iz naše občine je najvišje priznanje dobil Janez Kerštnaj iz Rateč, ki je vseh 40 let neumorni urejevalec skakalnic, plakete pa so dobili: organizatorji Silva Abruč, Anton Arh, Jože Košir, Mato Krznarič, Marjan Lautežar, Franc Makše in Franc Žvan, organizatorja in sodnika Slavan Berlisk in Sandi Kotnik, nekdanji skakalci Karel Krznarič, Jože Langus, Marjan Pečar, Jože Zidar in Ludvik Zajc ter še vedno aktiven skakalec Peter Stefančič.

REZULTATI: 1. Steiner (Švi.) 533,5 (166, 154, 166) 2. Rautionaho (Fin) 485,5 (144, 161, 147) 3. Fosum (Nor) 465,0 (146, 113, 143) 4. Halversen (Nor) 456,5 (121, 134, 147) 5. Wosipiwo (NDR) 455,5 (140, 124, 147)... najboljši Jugoslovani pa so se uvrstili takole: 16. Demšar 398,0 (115, 114, 139), 20. Jurman 385,5, 22. Mesec 380,5, 23. Stefančič 377 itd. D.

Nogomet

Šenčur : Jesenice 1:3

Brez nekaterih standardnih igralcev je člansko moštvo Jesenic v prijateljskem srečanju v Senčurju v soboto, 16. marca, v zanimivi tekmi pred sto gledalci v zelo lepem vremenu zaslužno premagalo visoko uvrščeno ekipo Senčurja v gorenjski nogometni ligi, z rezultatom 3:1. Pričakovali so, da bodo Jeseničani na tej tekmi igrali podrejeno vlogo, vendar pa se je zaradi zelo dobre igre v obrambi in v napadu zgodilo nasprotno. V vseh elementih igre so gostje nadigrali domačine in s hitrimi napadi vnašali zmego v domačo obrambo.

V prvih petnajstih minutah igre so Jeseničani pripravili najmanj pet izrednih priložnosti za gol. V 20. minuti je po podaji najstarejšega igralca v moštvu Jesenic Komela, dosegel prvi gol srednji napadalec Ibrahimović. S tem rezultatom sta moštvi odšli na odmor.

V drugem polčasu je prišla do izraza boljša kondicijska pripravljenost gostov in nevarne situacije so se vrstile pred golom Senčurja. V vodstvo 2:0 so Jeseničani prišli po napaki domačinov in Ibrahimović je z lahkoto porinil žogo v prazen gol. Po tem голу je jeseniško moštvo izvedlo nekaj silovitih napadov, toda žoga ni našla poti v mrežo.

Domačini so od dveh enajstmetrovk izkoristili samo eno, kajti resnici na ljubo moramo poudariti, da je obstajala resnično samo ena. Končni rezultat tekme 3:1 je dosegel ponovno Ibrahimović v 70. minuti igre.

V moštvu Jesenic ni bilo slabega mesta, predvsem pa se je izkazala srednja vrsta. Zmaga je popolnoma zaslužena in bi bila lahko izražena s še večjim rezultatom. Trener Radović je bil zadovoljen z igro svojih varovancev, posebej pa z debitanti iz mladinskega moštva.

Jeseničani so nastopili v naslednjem sestavu: Zašev, Trobič, Samardžija, Kramar I, Petrov, Komel, Kocjan, Cimirotič I, Ibrahimović, Nuždič, Kramar II, Topič (Kovačič), M. Cimirotič.

Košarka

Prežihov Voranc : Kranjska gora — fantje 78:30

V telovadnici osnovnih šol na Jesenicah so se v ponedeljek, 11. marca, srečali košarkarji SSD osnovne šole Kranjska gora in osnovne šole Prežihov Voranc.

Ekipi sta nastopili v naslednjem sestavu:

Prežihov Voranc: Varl, Berginc, Todorovič, Urek, Pribošič, Pivač, Omanovič, Bavdaz, Subotič in Gerdej.

Kranjska gora: Smolej, Jelovčan, Šavs, Plavčak, Kočvar, Šmid, Lebar, Košir in Lautičar.

Najboljši strelci: za ekipo Prežihov Voranc: Pivač 24 in Varl 16 košev, za ekipo Kranjske gore pa Šavs 9 in Lautičar 7 košev.

Prežihov Voranc : Kranjska gora — dekleta 19:33

Isti dan so se pomerile v košarki tudi dekleta obeh šol.

Za posamezno ekipo so nastopile: Prežihov Voranc: Beretin, Čimžar, Mulalič, Leskovar, Korošec, Vergel, Šolar, Crnovič, Rihtaršič in Kristan. Kranjska gora: Pernuš, Kajdič, Čimžar, Prezelj, Kozelj, Brajc M., Robič, Košir M., Kovačič, Košir B., Brajc T. in Smolej.

Najboljše strelke: za ekipo Prežihov Voranc: Čimžar 7 in Beretin 3 koše, za ekipo Kranjske gore pa Čimžar in Prezelj po 6 košev. M. P.

Namizni tenis

V soboto, 9. marca, je bilo v domu TVD Partizan na Jesenicah tekmovanje med razredi in posamezniki osnovne šole Prežihov Voranc.

Posamezni zmagovalci so: 1. mesto Jernej Korbar 8. a razred, 2. mesto Matjaž Korbar 6. b razred, 3. mesto Andrej Statič 8. b razred. Ekipni zmagovalci pa so: 1. mesto ekipa 8. a razreda, 2. mesto ekipa 8. c razreda in 3. mesto ekipa 8. b

Ali ste član HD Jesenice?

Hokejsko društvo Jesenice organizira vpisovanje v članstvo. Kdor želi postati član HD Jesenice, naj se v:

- torek 26. 3. 1974
- četrtek 28. 3. 1974
- petek 29. 3. 1974

od 16.—18. ure zgleda v prostorih športnega društva Jesenice na športnem igrišču Podmežaklo.

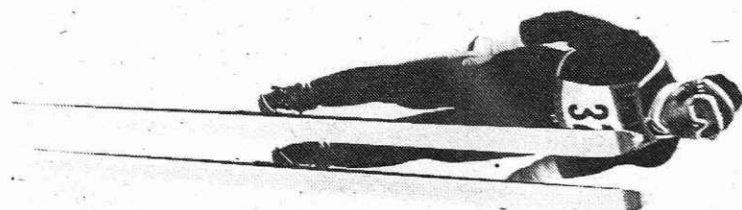
Vsak simpatizer hokeja na Jesenicah, naj postane član HD Jesenice.

SMUČARSKO DRUŠTVO PREJELO POHVALO

Od Smučarske zveze Slovenije je Smučarsko društvo Jesenice za izvedbo mladinskega državnega prvenstva na Soričji prejelo posebno pohvalo z naslednjo vsebino:

Sekretariat Smučarske zveze Slovenije je na svoji seji 13. februarja 1974 obravnaval organizacijo prvenstva Jugoslavije v alpskih disciplinah za mladince na Soriški planini. Ugotovili smo, da ste kljub izredno neugodnim vremenskim pogojem in vrsti težav, ki spremljajo podobne prireditve, uspeli izredno uspešno pripraviti prvenstvo. Ob tej priliki niste štedili naporov in nesebičnega dela, zato vam izrekamo vse priznanje.

Za smučarsko zvezo Slovenije predsednik Janez Kocjančič mgr. iur.

J. Raška se je v Planici poslovil od skakalnega športa z najdaljšim skokom 157 metrov in s svojim imenitnim slogom

Priprave na PETEROBOJ 74 so stekle

V petek, 15. marca, se je na Jesenicah sestal koordinacijski odbor tradicionalnega srečanja športnikov različnih gospodarskih panog. To edinstveno srečanje kovinarjev, metalurgov, steklarjev in gumarjev, ki je že četrto, bo letos 12. maja na Jesenicah.

Srečanje so po sklepu koordinacijskega odbora nazvali PETEROBOJ 74, zato ker na srečanju sodelujejo člani petih slovenskih delovnih organizacij, in sicer: Litostroj (Ljubljana), Feralit (Zalec), Steklarna (Hrastnik), Sava (Kranj) in železarna Jesenice.

Športniki iz teh delovnih organizacij se bodo pomerili v odbojki, rokometu, malem nogometu, namiznem tenisu, kegljanju na asfaltu, streljanju in šahu.

Na seji koordinacijskega odbora so tudi že opravili zbiranje številke posameznih ekip in določili pozicije tekmovanja. Sklenili so, da bo častno razsodišče sestavljeno iz

vodij ekip vseh petih podjetij in vodje celotnega tekmovanja.

Na seji so se tudi dogovorili, da bodo ženske tekmovalce v kegljanju na asfaltu, namiznem tenisu in streljanju, vendar pa se njihova uvrstitev ne šteje v končni seštevku točk, ker nekatera podjetja ne morejo sestaviti ženskih ekip.

Ker se sestanka ni udeležil predstavnik Save iz Kranja, nastop športnikov iz tega kolektiva še ni potrjen. Odbor je zato sklenil, da v primeru, če Sava ne bo sodelovala, da se v tekmovanje vključi Donit iz Medvoda, ki je že izrazil željo za sodelovanje.

Koordinacijski odbor je celotno organizacijo in izvedbo prepustil organizacijskemu odboru, ki mora do 12. aprila izdati prvo številko biltena.

Organizacijski odbor je z delom že pričel in 12. maja se nam obeta zanimivo športno tekmovanje, ki je po sestavu sodelujočih prav gotovo edinstveno v Sloveniji. B. r.